

החופה

מלכת המימס 85

מכתבים

איש השנה

יותר מכלום מניע תואר איש השנה לפנחס לבון, מוכיר הסדרות העבריים, ש' עזר את נידולו של התפנון ההסתדרותי, פעולה שתוצאותיה ישפיעו על חיי האזרח הישראלי בשנים הבאות.

שמעון תלמי, חיפה

... עמוס חכם, אלוף התנ"ך העולמי, ה' מספל את התריגה מהשיגרה האפורה של חיינו.

נחמן גרודצקי, תל-אביב

... אך ורק מאיר וייסנאל, מפני שהוא נתן לנו את תנינות העשור ובגלל שהשמי' צו אותו על לא דבר.

יוסף קורבמן, תל-אביב

הצעתי המפורטת היא: איש השנה — הפורץ הנוצץ בישראל בניצוני; איש השנה בעולם — שארל דה-גול; במרחב — עבר אלכריס קאסס; במדיניות — נולדה מאיר ושמעון פרס; בכנסת — מנחם בגין; ביה' דות — שני השליחים שנחטפו ונהרגו בי אלג'יר; בתיאטרון — ינאל פוסינוו; בי ספורט — יעקב הודורוב; בקולנוע — רומי שניידר.

עמנואל אלקיים, ירושלים

... תדי קולק, שהכניס את הקומיקסיות הרעיונית והאמנותית להווי חיי המדינה. ירדנה שיפמן, תל-אביב

אינני סבור שיש אדם לו מניע תואר איש השנה יותר מאשר ליחזקאל סהר, ה' ספקת הכללי של משטרת ישראל לשעבר, שהרחתו מהשרות וסילוקו כבושת-פנים מ' סמנים מפנה במשטר, ותחילת הבראת ה' חיים החברתיים במדינה.

צבי טראוב, באר-שבע

השנה, כמו בכל השנים שקדמו לה במדי' נת ישראל, איש השנה הוא האדם הקובע לברו את נורלה של המדינה — דוד בן גוריון.

צ. מלאכי, ירושלים

... אולי ראש עירית תל-אביב חיים לבנון, שהסריח לנו את הירקון? אוחז הגר בקרבת הירקון, תל-אביב

איש השנה — הרב עמרם בלוי, ראש נטורי קרתא; או השחיין עמנואל פינס, ש' הצליח לרמות את כל המדינה וגם אחת, מאיר דויטש, ירושלים

מאורע השנה היה ללא ספק הפריצה מ' כלא שטה, משום כך איש השנה הוא האיש המספיל מאורע זה ביותר: שר המשטרה בכור שיסרית, או נציב שרות בתי-הסוהר צבי חרמון.

אלי פורת, חזרה

אני בטוח שלא יהיה לכם דם לשים אותו כאיש השנה, מפני שעוד הפעם כולם יכערו עליכם כמו ששמתם את עכד אלג'נאצר בשער העתון שלכם, זה צריך להיות משה דואק, האיש המשובע שורק רימון לכנסת.

... עמוס חכם.

מ. שטמלר, תל-אביב

... שר האוצר לוי אשכול, הממשיך ל' היות האיש החשוב ביותר בעיני כל משלם מיסים ישראלי.

מנחם קורנפלד, חיפה

איש השנה הוא בו הנירות שגרם לסערת רוחות ולמשברים בממשלת ישראל.

חיה צור, תל-אביב

ללא ספק, הפורץ הנוצץ ישראל בניצוני הוא האיש המפורסם ביותר של השנה ש' צריך לתת לו להיות איש השנה, לפחות בתור פיצוי על כליאתו.

פ. אורן, צפת

... יעקב מרחבי, האסיר מכלא שטה, ש' היה יותר לויאלי ונאמן למדינה מאשר סוהריו, שנמלטו בסתר מפני הפיראיון ש' התקוממו בשטה.

אילנה באום, נהריה

השבת מתנה

בגליונכם (העולם הזה 1090) הופיעה ידי' עה כאליו אני הוא שכתבתי את המחזה פייסה שהוקרא שאחד מערבי ישי' בהתי אסרון הקאמרי. ברצוני להעיר שלא אני כתבתי את המחזה הנ"ל ולו כתבתי אותו לא הייתי מרשה לקאמרי להמית אותו בי קריאה.

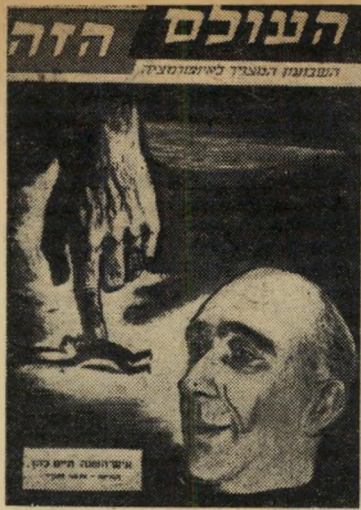
קשה לי להוכיח אפילו לגבי מחוות שלי, שאני הוא מחברם. אויבי מעללים עלי' ש' ננבתי חלק מרעיונות מסוימים המופיעים אצלם, וחבריו — שננבתי אותם בשלמות. אם יש אמת מסוימת בסענות אלה, הרי שעיקר החכמה הוא לדעת לדעת מני לג' נוב, ואילו הייתי מעלה ברעתי, ברנע של חולשה, לננוב מחזה ישראלי, הייתי מושיט יד אל אחד בעל סיכויים קופתיים ולא אל מחזה כמו פייסה, העומד על רמה ספרותית נאותה. אם כבר נאלץ יהודי לננוב, לפחות שיבוא על שברו...

יורם מטמור, תל-אביב

עורך הדפוס, שכל כוונתו היתה להגיש ליוזם מטמור מתנה ליום חתונתו, מתנצל על המתנה הבלתי-נכונה ומחזירה לבעליה — בנימין גלאי.

מספר 1092

י"ח אלול תשי"ח, 3.9.1958
שנה 21 המחיר 550 פרוטה

תשי"ג

תשי"ב

תשי"א

2.1.2

השנה, כמו בכל שנה מאז תשי"א, מינו עורכי "העולם הזה" את איש השנה (או אשת השנה) — האדם שסימל את המאורע אשר הטביע את חותמו — לטובה או לרעה — על חיייהם של אזרחי ישראל במשך 12 חודשים. בחירה זו קנתה לה מעמד מיוחד בעתונות הישראלית בשבע השנים האחרונות, גדושות המאורעות. בשנת תשי"א היה זה העולה החדש האלמוני, ששינה במהירות את נוף הארץ, הרגליה ובעיותיה. איש תשי"ב היה אמיל שמוראק, מבקר הסוכנות שחשף את השחיתות וסולק בבושה על-ידי הגנבים. תשי"ג עמדה בסימן פעולתו הפסולה של חיים כהן, היועץ המשפטי שניסה לשעבד את האזרח לרשות. כעבור שנה התחלקה המדינה כולה לשני מחנות — חסידי ד"ר ישראל רודולף קסטנר מכאן, מרשיעיו מכאן. עם התפתחות משפט קסטנר, עד לפסק-הדין ההיסטורי, הטביע הפרקליט שמואל תמיר את חותמו על תשט"ו. בתשט"ז גברה הסכנה מבחוץ — גמאל עבד אל-נאצר הפך גיבור עמי המרחב, שלט על מאורעות השנה, שהביאו בראשית תשי"ז למיבצע סיני, אשר סיפק לשנה את איש-השנה שלה: רב-אלוף משה דיין. מי הוא איש-השנה (או אשת השנה) של תשי"ח? מי הטביע את חותמו על 12 החדשים שחלפו זה עתה? בגליון השבוע הבא — האחרון של שנת תשי"ח — יודיעו עורכי "העולם הזה" את תוצאות בחירתם השמינית.

לוי אשכול

תשי"ח

תשי"ז

תשט"ז

אותה גברת

מדוע לא חוייב אהרון סלע להישאר לידו, בתפקיד שהוא מצוי בו והתאים לו, תחת למסור לו את אגדה השיטור במטה הארצי, בו אין לו שום מושג.

אולם הנסיון למנות את יואב פלג למפקד מרחב המרכז הוא כמעט מדהים. פלג איש קשיש, יצטרך לפקח אישית על מחוזי-המשרת מנתניה עד אילת, ושכירותו נקבעה משום מה לא ברמלה, אלא בירושלים הנידחת.

אך גם זה אינו העיקר. יתכן שפלג היה פקיד נמוך טוב כי עזרת תליאביב, בימים הטובים ההם, עלייתו לגדולה במשרתו. פה עמדה ביחס חפז להצלחתו. פלג הוא שהרס את מחוז תליאביב, כיום הגרוע מכל מחוזות המשרת. בחוסר-השכלה, בחוסר-יעילות ובנכונות לחפות על שחיתות — לא היו רבים כמותו גם במשרת פה.

מי שיכול אף להציע את פלג למפקד מרחב במשרת החדשה — הריהו חותם על תעודת-עניות לעצמו.

מיניו המעניין ביותר הוא זה של עמוס בן-גוריון למחוז תליאביב. לא נדבר כאן מתוך נקמות. לא נחזור על דברים הידועים לכל. די לציין, בצורה שקטה ועדינה, כי דמותו של עמוס בן-גוריון ידועה לכל שוטר בארץ. שום שוטר, הי מקבל את השראתו ופקודותיו מקצין זה, לא יכבד את תפקידו.

עמוס הוא בנו של אבא, יש לו גב חזק. הוא היה השליש האמיתי במשרת במשך שנים ארוכות. מרחב שעמוס יהיה מפקדו, יהיה מסבכו מרחב אוטונומי. רק סתי יאמין כי עמוס יקבל פקודות והנחיות מידי אהרון סלע או מתחתיו סלע, שרק אתמול קיבלו פקודות והנחיות ממנו.

הרחקתו של עמוס מן המטה הארצי — והפקדתו על המרחב החשוב ביותר בארץ — מסמלת את אופי התוכנית כולה — התיקדות והירה של מטר אחד, ריפיה נחפזת של 100 סנטימטר.

★★★

נחמיאס נקרא לתפקידו כדי לחולל שינוי מהפכני במשרת — להכניס לחיל הרצוף רוח חדשה ודם חדש. להחזיר למשרת האישיות החזקה והישרים שסולקו על-ידי הכנופיה של אתמול. לי הפקיד את אגפיה בידי אנשים בעלי שיעור קומה כישורין שיף ונעמן סתו, להוכיח גם לאחרון השוטרים כי הגה נפתח דף חדש.

דבר זה לא קרה. המשרת הישן של "שמור לי ואשמור לך" לא נשבר. אנשים נודדים מרחוב הרחבת לרחוב השחר, ולהיפך — אך אין בכך כל חשיבות. זוהי אותה הגברת בשינוי האדרת.

מתקבל הרושם שיוסף נחמיאס רואה את עיקר תפקידו ביחסי-ציבור. הוא יצא לשיט את דעת-הקהל ולסבר את אוננו — תחת לסלק את הגורמים המוחשיים שגרמו לו דעת-הקהל בה שלילית. הוא מנסה לבצע ניתוח פלאסטי לחולה סרטן.

קרוב לחדאי נחמיאס חוזר באמת רצון טוב. יתכן מאד שאינו יכול לעשות כרצונו, שעליו לקחת בחשבון הנחיות מראשיה ממשלה, שאין נותנים לו לבצע את השינויים הנראים לו.

אך הציבור נכסף לגבר שיהיה לו האומץ לקום וללחום למען השקפתו, שלא יירטע מפני לחץ פוליטי ואישי. אם נחמיאס אינו מוכן לכך, לא היה צריך ליטול ידיו את כובע המצחיה.

לחלוטין. אם לא היה אומץ-הלב לפרוק, הרי מעיד הדבר על חוסר-נכונות לחולל שינוי של ממש. השלישי היחיד הוא שמעתה יקרא בשם אגף השיטור, ההדרכה וכוח-האדם.

משנה שם אינו משנה מזל.

★★★

מצב שנוצר במשרת, השינויים האישיים חשובים אף מן השינויים הארגוניים. הציבור הרחב, שאינו מתמצא ב"בעיות המקצועיות היבשות הכרוכות ב"ארגון הפנימי, היה מוכן לקבוע את דעתו על המפקח הכללי החדש לאור נכונותו לטהר את המשרת מן האנשים ששמותיהם הפכו בשנים האחרונות שמות נרדפים ל"חוסר-יעילות, לחוסר-פקחות ואף לשחיתות ממש.

גם כאן עשה נחמיאס משהו. הוא הרחיק זמנית — באמתלה של קורסים — שניים

חוסר-היעילות בימי סהר. בשביל מה דרושה במשרת מחלקת הבינוי והנסיעות מדוע לא יוקמו ויקוימו בניני המשרת בעתיד, כמו בימי האנגלים, על-ידי השרות המקצועי של מחלקת העבודות הציבוריות?

במשפט עמוס בן-גוריון דיבר יחזקאל פהר על "סיידים במדי משטרה", ששיפצו את הדירות הי פרטיות של הקצינים. מי שרצה במשרת העוסקת בשיטור, מוטב לו לפשוט את המדים מסיידים אלה, ולמפור אותם מדים לשוטרים אמיתיים.

★★★

מבחן האמיתי לכל שינוי בצמרת המשרת הוא היחס לאגף השלישי — אגף האירגון. זהו אגף שהוקם על-ידי עמוס

האויב הנצחי

הפושעים החמור, העובר על חל"אביב, מביא עמו לפחות ברכה אחת: הוא מבליט לעיני כל, באותיות של דם, את חשיבותה המכרעת של משרת יעילה. בשנים האחרונות התלקחו ויכוחים חריזים מכיבים למשרת. היו שהצביעו בעוד מועד על הדימואלוניה הגוברת והולכת בחיל זה, על התמוטטות המוראל הפנימי, על גירוש אנשי-המקצוע והחלפתם במלכחי פניכה בעלי מצחיות מוכספות.

גילויים אלה עוררו לא פעם התנגדות חריפה. אמרו שלא יפה להשמיץ. לא יפה לדבר דברים רעים, אפילו נכונים הם. בקר צור: התחכחו על המשרת כאילו היתה סניף של חנות צעצועים. כאילו לא כל-כך חשוב מה קורה בה, מי עומד בראשה ומה טיב פעולותיה.

אולם המשרת ממלאה תפקיד חיוני. בניגוד לצבא, היוצא למלחמה — במקרה הגרוע ביותר — אחת לכמה שנים, לוחמת המשרת בכל יום ובכל לילה — שבועה ימים בשבוע, 24 שעות ביממה.

צייר כי נכשל — יכול לשרוף את הבר. פרקלים כי נכשל — הפסיד לכל חיותר משפט. אולם משרתה כושלת קוברת את שגיאותיה כי בתיקבורת, לקול בכים של אלי מנות ויתומים.

אל נשכח זאת. ויכוח על נושא זה חייב להיות רציני ואחראי. יעילותה של המשרת חשובה עד אין ערוך יותר מרגשותיו של שטר זה או אחר. הדברים אשר יש לאמרם, חייבים להיאמר בפה מלא וללא משוא-פנים.

★★★

מעולם לא נכנס אדם בישראל לתפקיד חדש כשהוא מלחה איחולים כה חמים כמו יוסף נחמיאס, המפקח הכללי החדש. מסע-הגילויים הממושך, ש"גוהל על-ידי לוחמי-האמת בעתונות ובמשפט תוך סיכון עצמי כה רב, החזיר גם בלב הציבור השמרני ביותר את ההרגשה שיש צורך בשינוי קיצוני, במטאטא ברזל שיטהר את מנות המשרת וישליט מחדש סדר, הגיונות ויעילות.

זה התפקיד שהוטל על נחמיאס. היה זה ברור לכל — לציבור, לממשלה ולנחמיאס עצמו.

בינתיים עברו שנים-עשר שבועות. ה"מפקח הכללי החדש עשה כמה ניסיונות קטנות, שנועדו להפגין את הסתייגותו מן העבר, כגון הדחת הקצין יוסף זינגר, ש"הואשם על-ידי שופטת בשבועת-שקר ב"שרות משטרה. במתיחות גוברת-והולכת המתין הציבור למעשה-ההיטור הגדול. כי שהתממה לבוא, התפרש הדבר כהוכחה ליסודותיה של המפקח החדש, שרצה לבי דוק תחילה את כל האפשרויות.

השבוע, אחרי כמה תרועות חצר צרה עתונאיות, פירסם המפקח הי כללי את תוכניתו הגדולה לריאור גניזציה. לרוע המזל נפתח כי הר הצפירה חוליד עכבר של שינויים.

★★★

ראש טבלת השינויים עומדת הי חלוקה החדשה של המטה הארצי. למר אי-עין, הגה שינוי רציני, אך בדיקה יסודית יותר מוכיחה כי למעשה לא השתנה כמעט כלום: היו ונשארו במטה הארצי שלושה אנשים. התחלפו רק השמות.

אגף-החקירות נשאר אגף-החקירות. לא חל בו שינוי רציני, מלבד שיבתה של הח"ק לתפקידים מיוחדים — סניף השב. במדי משרתה — שהיתה שייכת גם ב"עבר לאגף זה. נבלעה אחרי-כך על-ידי אגף הארגון של עמוס בן-גוריון.

אגף המנהלה שינה את שמו ונקרא עתה אגף הנספחים והחמש. אולם הוא נשאר עמוס כל אותם התפקידים שאין מקומם במשרת, ושיצויפם למשרתה היווה אחד הגילויים הבולטים של שגשג-הגדלות ו-

אם יימשך השקט היחסי הנוכחי במרחב, תתחיל ארצות הברית כחודשים הקרובים כהענקת סיוע כלכלי נרחב למדינות ערב, כולל רע"ם. לא מן הנמנע שהיא תגיש גם סיוע צבאי.

ההערכה הישראלית הרשמית על המתגבש בזירה הערבית: מזכיר הליגה הערבית עבד אלכאלק חסונה ינסה ליצור לעצמו מעמד של "האמרישילד ערבי". הוא יסע מארץ ערבית אחת לשנייה, במאמץ לתיווך, ואולי אף ינסה לגבש לעצמו עמדה עצמאית, מול עבד אלנאצר.

צמיו שינוי במדיניות המרחבית של משרד החוץ הבריטי. לאחר מותם או פרישתם של רוב מומחי הפורייט אופיס לעניינים ערביים, יתקבל עתה כנראה קו מנחה חדש, שונה מן הקו הפרו-ערבי המסורתי. נקודת יסוד אפשרית בגישה החדשה: תמיכה להשגת ערובה בינלאומית לכל הגבולות במרחב, כולל גבולות מדינת ישראל. רוחות גם שמיעות כאילו שר החוץ הבריטי, סלון לורד עצמו, יתפטר.

צפויה מערכה טוריסטית נגד הכריזמה בעדן. נמאל עבד אלנאצר החליט, כנראה, להעביר את המוקד לחלק זה של המרחב, יפעיל יחידות פידאיון תימניות.

הפעילות הסינית במרחב תלך ותגבר. יהיה בכך העברה הדרגתית של החזירה הכללית והפוליטית לארצות ערב מידי מוסקבה לידי פקינג, המבקשת עתה להוכיח את מעמדה כמנהיגת היבשת האפריקאית.

שיבתם של הרתיים לממשלה קרובה מאד. חזרה תיעשה ללא כל תנאים מוקדמים, בליני הצהרה כי תוך כדי ישיבה משותפת בממשלה יבהירו שני הצדדים את הבעיות השונות במחלוקת. למעשה לא ישיגו ה' דתיים כל ויתור ממשי, מלבד המשך הקפאתו של הוויכוח סביב השאלה מי הוא 'יהודי'.

כמעט בטוח כי יוקדם מור ער הבחירות הבאות לכנסת. הגורם העיקרי הפעם: הרעת היחסים בין מפא"י לבין מפלגות השמאל, בעי קר בשאלות כלכליות ובשאלות של מדיניות הסתדרותית.

תחול מהפכה שלמה ב' מערכת בתריהמשפט בארץ. חיים כהן יהיה שופט עליון, אם כי עלול הדבר לגרום אחריו את התפטרותו של נשיא בית המשפט העליון יצחק אולשן. את מקומו של כהן, כיועץ משפטי של הממשלה, יתפוס פרקליט המדינה קולין גילון, ובמקומו של גילון יתמנה פרקליט מחוז תל-אביב יעקב בראור.

אליהו ששון יהיה השר הספרדי החדש, ממפא"י. ביקורו הנוכחי של ששון, המשמש כשגריר ישראל ברומא, אינו קשור בענייני ש"י רות החוץ, כי אם בבירורים בתוך מפא"י לגבי הצעה למסור לידיו תיק בממשלה, למשיכת קולות הבוחרים מ' בני עדות המזרח, במקומו של שר ה' משטרה בכור שלום שיטרי, אחרי הבחירות הבאות.

התפתחות נוספת, הצפוי יה בחזית הערתית, בתוך שו' רות מפא"י: עקב התסיסה הגוברת בשורות מפא"י בירושלים, מצד בני עדות המזרח, אשר התלוננו על הפלה בחלוקת התפקידים הציבוריים והמנהגיים של המפלגה בבירה, יונהג כנראה להבא עקרון של חלוקה 50-50.

על כל מועמד אשכנזי שיוצע לתפקיד ציבורי, יוצע בן עדות המזרח לתפקיד מקביל או דומה.

ימונה נציב חדש למנגנון המדינה. דויד רוזנלוי, הנציב הנוכחי, הרגיש את הבוסים המפא"יים שלו, בטיפולו הנוקשה בשביתות עובדי המדינה. טיפול זה עלול לעלות למפא"י בקולות חשובים בבחירות הבאות. כצעד ראשון לקראת סילוקו הסופי, נשלח רוזנלוי לסיוור של חודשיים באמריקה. מסיור זה לא ישוב, כנראה, לתפקידו.

עורר-הדיון החיפאי יעקב שמשון שפירא יחזור לפעילות פוליטית. ח"כ לשעבר שפירא התרחק מן הזירה הפוליטית, אחרי שהתבררה עיסקת מניות הנפט שקיבל. עתה החליטה מפא"י להפעילו מחדש, לקראת בחירתו לכנסת הבאה.

חברת "אליעל" מעיינת באפשרות לרכוש שלושה ממוסי סילון לנוסעים. המסוסים המוצעים: בואינג 303, מתוצרת אמריקאית, אשר יוכנסו לשירות על-ידי חברות אמריקאיות בעוד חודשים מספר. החשבון היסודי: בעוד שהחברות זרות רבות יסיטו מסוסי סילון מעל לאוקיינוס האטלנטי ולמרחקים ארוכים אחרים, קשה להניח שישתלם להן להפעיל מסוסים כאלה ללוד, ישאירו פתח לאל-על.

העם העברי האידיאלי

למעלה מחצי מיליון תלמידים חזרו ה' שבוע לספסליהם, ללמוד תורה מפי 23 אלף מורים. לגבי רבבות מהם — בני כיתה א' — תהיה זאת חוויה בלתי-נשכחת, סימן דרך בחייהם הקצרים. המספרים שפורסמו מטעם ולמן ארן, שר החינוך והתרבות, היו רבי-רושם לגבי אנשים האוהבים מספרים בעלי ספרות ר' בות. אולם מאחוריהם הסתתרה עובדה בל-תינעמה: ככל שגדלו ההישגים הכמותיים של החינוך הישראלי, כן התרדקו מתוכו. בראשית שנת הלימודים תשי"ט לא ידע אף לא מורה אחד בישראל מהי בדיוק, מטרת החינוך העברי — מה הטיפוס האידיאלי לקראתו מתנך בית-הספר העברי, מה לוח הערכים אותו הוא מבקש להציב בלב תל-מידיו.

טייטום מלומד. כתב השבוע מבקר חינוכי: "תלמיד מלא לכאורה ידיעות ב' מקצוע מסויים, או במקצועות אחדים (יכול להיות) בור או חסר-אינטליגנציה... תופעה זו... בולטת במיוחד אצלנו, והיא אחד הגורמים לדעה המוסעית כאילו לומדים אצ' לנו פחות מאשר למדו באירופה, ביחוד בבית-ספר תיכון... האמת היא (ש)אין אינ' טגריז של המקצועות, המפתחת את ההר' גל להשגות, לחשוב, להקיש, להסיק מסק' נות ולהשתמש בחומר הנלמד לצורך מחש'

שרי-החינוך ארן

תלמיד בעל-ידיעות יכול להיות בור

בה על העולם הסובב את הלומד. אותו מבקר הציץ פתרון: להנהיג שיעור רים מיוחדים לצורך שילוב המקצועות ה' שונים בתמונה כוללת אחת. אולם היה זה פתרון מכני מדי: שיעורים כאלה לא יביאו שום תועלת אם לא תעמוד לנגד עיני ה' מורים עצמם תמונה ברורה, השקפת-עולם מגובשת שתגדיר את מהותו ואופיו של ה' אדם העברי האידיאלי בדור זה.

במדינה שאינה יודעת אם היא יהודית, עברית או ישראלית, שלא הצליחה עדיין להגדיר מה זה יהודי, שלא התחילה אם היא שייכת לאירופה או לאסיה — אין לדורש מן המורים להמציא את התשובה בעצמם.

בתי-סוהר

שרות של חלם

הגילויים שהושמעו בפי העדים באונוי הועדה לחקירת המרד בכלא שטה היו תחילה מוצעיים, אחר-כך מדהימים, אחר-כך מגוחכים. לבסוף לא ידע הציבור אם לחזק או לבכות. אילו הקימו תושבי חלם בית סוהר לפידאיון, לא יכלו להמציא שיטות שונות מאלה הנהוגות בשרות בתי-הסוהר. לפחות שלושה שרותים חשובים עמדו

בחקירה במלוא חרפת מעורויהם: שרות בתי הסוהר, שכלא את האסי רים המסוכנים ביותר בישראל בטווח זריקת' אכן מן הגבול, נתן בידי האסירים את ה' מפתחות, שם את השער במקום שהוא מת לגבי מלונת השמירה, לא אימן את הסוהרים בשימוש בנשק, סיפק לאסירים בנזון ומוטות ברזל, הקים חומה שלא הקיפה את כל בית-הסוהר, הפקיד על בית-הסוהר קצינים שהיו פחדנים, מפירי-תקנות ועריקים.

המשטרה, אשר אנשיה הקיפו את בית-הסוהר אך עמדו מנגד כאשר היה צפוי מוחת לכל הסוהרים שנשארו בפנים, לא הצילו פצוע שזעק לעזרתם. לא מצעו את בריחתם של עשרות אסירים מתחת ל' עיניהם ממש, פחדו לפרוץ לתוך הבנין עד שחוסל כל שמץ של סכנה.

שרות הבטחון, שלא ידע כלום. לא היו אלה ליקויים קלים. היתה זאת תמונה כללית של דימוקראטיה שראתה כללית ממש, ושתלתה בלב הציבור את החשש כי מן הסתם שורר מצב דומה גם בשרותים ממשלתיים אחרים, שם לא גרם מאורע דרמטי לחקירה כה יסודית.

"אין חיילים רעים...". אפשר היה לקחת כי ועדת החקירה, מורכבת משני חברי כנסת ושופט מחוזי, תמצא עוז בנפשה להסיק את המסקנות שהיו ברורות לכל קורא עתוננים:

הצורך הדחוף בחיסול מוחלט של משר' רד-המשטרה המגוחך, חסר היכולת והמעמד, והעברת המשטרה ושרות בתי-הסוהר ל' משרדים יעילים ורציניים יותר.

החלפת כל צמרת שרות בתי-הסוהר, על סמך ההנחה הנכונה שהושמעה ביום ה' ראשון של החקירה על-ידי סגן הנציב: "אין חיילים רעים, יש רק קצינים רעים". תמונת הרשלנות, חוסר-היכולת ואפיסת-הכוחות של השרות, כפי שהצטיירה בחקירה, אינה יכולה להיות פרי אפסותו של איש אחד.

אולם חברי הוועדה הלכו בדרך ההתנגדות הקלה ביותר. הם תבעו להדיח את הסוהרים והקצינים הנמוכים, שלא הושפעו אלא על-ידי הרוח הכללית של השרות, אותה לא יכלו לשנות, ואילו לגבי הלויתנים נהגו בעדינות רבה, הסתפקו בניופות אדיבות.

הכל מחדש. נזיפות אלה לא יכלו לשאת פרי. כי ירדת שרות בתי-הסוהר לא החלה ערב מרד שטה. היתה זאת התמוטטות איטית, שנמשכה בהתמדה עשר שנים.

עם קום המדינה היה נדמה לכמה אידי-אליסטים במנגנון השלטון החדש כי ניתנה לישראל הזדמנות חד-פעמית לחולל מהפכה גדולה. שרותי בתי-הסוהר בעולם כולו הם מוסדות שמרניים, עמוסי דעות קדומות של דורות, הצולעים עשרות שנים אחרי ממצאי המדע הקרימינולוגי והפסיכולוגי. אולם מדי נה חדשה, הבונה הכל מחדש, יכלה לבנות שרות מודרני, יעיל ומותאם להשיגים ה' מתקדמים ביותר של המדע.

הפקידים סבירו כך למדו לדעת שהמלאכה קשה. הממונה על משרד-המשטרה של אז, רם סלומון, ועוזרו גרו גרא, ניסו להטיף את תורתם, דרשו תקציבים, תבעו להקים מינהל עצמאי שיקיף את כל הטיפול ב' אסירים ובנוער העברייני. הם נתקלו בקיר אטום של אדישות ממשלתית, חישובים קואליציוניים ודעות קדומות. סלומון הת' פטר, הפך עורך-דין פרטי. גרא נפטר.

לא תיקון, לא פחד. הממשלה פיר סמה מיכור, מצאה בקושי מועמד לתפקיד מנהל השרות. אחרי היסוסים נבחר ד'ר צבי חרמון, עובד סוציאלי הבקי בתיאוריה, חסר נכונות או יכולת ללחום על דעו' תיו. הוא לא היה מסוגל לגרום להכרעה ברורה בשאלה היסודית: האם בתי-הסוהר הוא מוסד לשיקומו הרוחני של העברייני והתחרותו לחברה התקינה, או מוסד להענשה ולהטלת מורא.

בהעדר החלטה, הושגה פשרה מעשית שלי' לית ביותר: בתי-הסוהר לא יכלו היה לתקן איש, אך גם לא היה מסוגל להפחיד איש. הוא הפך לבית-ספר של פושעים.

תקלה רצינית ביותר היתה אי-ההפרדה בין הסגל האזרחי, שהיה צריך לרכוש את אמון האסיר כדי לדפא את נפשו ולשקמו, לבין הסגל הבטחוני, שהיה צריך לשמור עליו. כולם עורבבו יחד בשרות של לובשי-מדים, בו אי-אפשר היה להפריד בין מגדל-האחזים במדים לבין השומר במגדל-הש' מירה. הכוח הבטחוני הלך מדחי אל דחי, בעוד שגם הסגל המשקם, הפסיכולוגי ו' המדעי, נשאר דל וחסר-התלהבות. נוצר שרות שלא ידע מה בדיוק תפקידו, ש' המוראל שלו היה קרוב לאפס. אורחיו יש' ראל התרגלו לראות סוהרים עלובים עומדים

בכבישים, עמוסי סליקניה, מחכים לטרמפ. אפיוזרה קטנה. כל הסכור שאפשר לתקן מצב זה על-ידי הרחקת שני קצינים וכמה סוהרים, משלה את עצמו. לגבי שרות בתי-הסוהר נכונות אותן ההנהלות כמו ל-גבי המשטרה (ראה הנידון): הוא זקוק לשר חזק ואחראי, המסוגל ללחום על דעותיו, והוא זקוק למפקד ראשי בעל אישיות ו-אומץ-לב.

בהעדר תיקון זה, יהיה מדר שטה רק אפיוזרה קטנה בתהליך השקיעה של שרות בתי-הסוהר.

הממשלה

פגיר לפני הדלת

הרקע למינוי הועדה הממשלתית היה ידוע: סירוב הרב לקבור בבית הקברות של פרדס-חנה את הילד אהרן שטיינברג, בגלל היותו בן נוצריה (העולם הזה 1052). אולם כאשר הסילה הממשלה על דויד בן-גוריון, ישראל בריהודה ופנחס רוזן לברר את בעיות הקבורה, היתה המגמה מרחיקת-לכת: להוציא אחת ולתמיד את עניני הקבורה מידי הסמכויות הדתיות, להעביר את בתי-הקבורה ואת שרותי-הקבורה לידי ה-עיריות. סברו השלושה: אם ירצה מישהו בקבורה דתית דקא, יבקש זאת מן העיר-רית, שתיענה לרצונו.

אולם כאשר פורסמו המסקנות לפני שבר-עיים, נסתבר כי חלה נסיגה עצומה. אמנם בוטלה סמכות הרבנות הראשית לאחר את שרותי הקבורה, אולם שירותים אלה נשארו כפופים למרותו של שר הדתות. רק הוא יוכל להסמיך גופים דתיים ובלתי-דתיים לעסוק בקבורה "יהודיים".

תינוק מת בחולון. מה גרם לנסיגה מבוהלת זו? השבוע התהלכו במסדרונות הממשלה כמה ידיעות, שעוררו חיוך. לפי ידיעות אלה, היה גיבור הפרשה שמואל ונחיל כהנא, מנהל משרד-הדתות וממציא מקומות-קודש בסיטונות. כהנא הר-זמן על-ידי הועדה לתת חתונה, כמו מומחים רבים אחרים.

חתונתו של כהנא היתה מקורית. "א"י נח מכיר את אנשי חברה-קדישא" הזהיר את ישראל בריהודה. "אם תפגע בפרנסתם, הם יהיו מסוגלים לכל. אל תתפלא אם תמי-צא בכורך כהיר אחד גווייה מונחת לפני דלת ביתך. הם יכולים גם לזרוק תינוק מת דרך חלונך!"

איש אינו רוצה למצוא פגיר על מפתן ביתו. על כן, לדברי ידיעותיו, שנינו קבלו המסקנות המתונות שאינן פוגעות ב-פרנסתה השופעת של החברה קדישא.

דעות

לפיד בוער

מבחינה חיצונית, אין קלמן כצנלסון דור-מה למהפכן מופלג. פניו עגלגולים, משקפיו עבים וקולו דק וגבוה. אולם מבחינה רעיו-נית, היה כצנלסון תמיד אחד האנשים ה-ציוניים ביותר בישראל. אפילו רביוני-ה-סטים שרופים רטנו לא פעם כי קלמן הוא פאשיסט.

אולם בניגוד לחבריו לדעה, הצטיין כצנל-סון תמיד בתכונה חשובה אחת: הוא הגיני, ואין הוא נרתע מלנסח את דעותיו בפה מלא. במקום שאחרים חפצו מליצות רמות כהסחאה, לא היסס קלמן מלקרוא לילדו ה-רעיוני בשמו.

השבוע כתב כצנלסון מאמר בהארץ, ש-הרגים תכונה זו להפליא. בניגוד למאות עסקנים אחרים, המשלמים מס-שפתיים למלי-צות הומאניות בשעה שהם מצדיקים בחצי-פה את דיכוי ערביי ישראל, ניסח כצנלסון ברורות דרישה הכנוסה בלב רבים בישר-אל: לגרש את ערביי ישראל מתחום המדינה. **אכזריות לפני המוות.** טוען כצנל-סון, כהנת-יטור: "הכמיהה של ערביי ישראל אינה מסתפקת בביטול המשטר ה-צבאי ובהתחלת קרקעות. היא תובעת את חיסולה של מדינת ישראל, מקור הצרות והפורענות שירדה על ראש ערביי ישראל. ההבטחות הערביות, והנוגות להסרת ההג-בלות, אינן אלא מפרעות ותשלומי-ביניים על חשבון הפרעון הסופי הנכסף."

קובע כצנלסון: "אילו ניתן לערביי ישראל לעשות מה שלכם חפץ, לא היה נשאר איש מאתנו בחיים. ולא זו בלבד, אלא שהאכז-ריות שלפני המחת היתה מעמידה בצל את המחת..."

הרביוניוויסס החתיק לועז לאנשי מפ"ם, היושבים על קרקעות ערביות והמטיפים מ-סר לזולתם, קובע בצדק: "מבחינה מוסרית אין הבדל אם אנו מחזיקים באדמתו של ערביי ישראל, או באדמתו של זה שברת

ועדת שטה ודגי הרקק

כצנלסון אינו אומר איך לעמוד נגד חזית זו לאורך ימים.

הממשל הצבאי

פעולת שרשרת

חמשת הגברים שישבו לפני כשלושה חד-שים בקומה השנייה של קפה ורד, בצפון תל-אביב, שותחו ביניהם על בעיות התיא-טרון הישראלי. יעקב אגמון ממנהלי הקא-מר, הסופרים משה שמיר ואהרון מגד והעתונאים אמנון דרור וזאב שיף עסקו בבעיה זו ברצינות מלאה. אך במהלך ה-שיחה התגלגלו הדברים אל בעיה אחרת ל-גמרי מזו של משבריו התכופים של התיא-טרון הקאמרי, או פשיטת הרגל של תיאט-רון אהל: בעית הממשל הצבאי. עד מהרה התברר כי כל החמישה, למרות היותם בע-לי השקפות פוליטיות שונות, היו בדעה אחת: יש לחסל את הממשל הצבאי, ומיד.

תוך כדי שיחה התלבנה גם החלטה מע-שית: לצאת ולהחתים את חוג המכרים וה-ידידים על מכתב גלוי לכנסת וסיעותיה בתביעה לביטול מידי של הממשל הצבאי. על אף היותם טרודים איש איש בעבודתו היומיומית, יצאו החמישה לביצוע המשימה כשהם מופרעים מזי פנים מאורעות חיצו-ניים ופנימיים, כמו המהפכה בעיראק וגיי-לוי רשת הריגול בגליל המרכזי, הצליחו החמישה במשימתם יותר מקיח מלכת-חילה. על גילוייהם, שנוסח על ידם בהירות אך בהקפיות, חתמו סופרים, משר-רים, אנשי-תיאטרון ועיתונאים מכל הזר-מים ומכל המפלגות.*

בשבוע שעבר פרסמו החותמים הראשונים על גילוייהם את קריאתם בפומבי: "ה-חותרים על קריאה זו רואים את ענין ח-סלו של הממשל הצבאי כהכרחי מידי ו-גם כחובה מוסרית ואנושית המוטלת על כל אזרח במדינה. החותרים על קריאה זו מאמינים כי הממשל הצבאי הוא מכשול ב-דרך הסיכוי להבנת בין שני העמים ובין ישראל והמדינות השכנות, ומסתבר כי כבר גרם נזק מדיני רב ועלול אף לפגוע ב-בטחונה של מדינת-ישראל."

מפורסם גילוי הדעת מצאו עצמם ה-חותרים עליו חברים בשורה ארוכה קודמת של מתנגדים לממשל הצבאי: 150 פרופ-סורים ואנשי-ירידה גדולים, כמו הפרופסורים סימון וריינר מן האוניברסיטה והטכניון והפרופסור מרטין בוכר, מירושלים.

השבוע, חרף נסיונותיו של קול-העם ה-קומוניסטי להטיל הסתה על הפעולה ותוך כדי הסתיגות מפלגתית צרת-עין של חוגי

* הרשימה המלאה: יעקב אגמון, שלמה בר-שביט, חנוך ברטוב, אמנון דרור, אריה זיו, ריקה זראי, יוחנן זראי, שלום כהן, נפתלי לביא, בתיה לנצט, אהרון מגד, אלכס-מיס, יורם מסמור, אורי טלע, בועז עב-רון, שמעון צבר, דן קדר, גייסט יעקוב רוזנטאל, זאב שיף, משה שמיר, בן-ציון תומר, בנימין תמוז.

מפ"ם החוששים מפני התחרות באיגוד ה-יהודי-ערבי המשותק מזה חודשים רבים — החליטו החותרים על גילוייהם להדעת — להמשיך בפעולה: הם יזמו "פעולת-שר-שרת" בפניה אישית אל 150 סופרים, עיתונאים, שחקנים ואנשי-ציבור נוספים, ב-הצעה להצטרף אל גילוייהם.

דת

כוורת דבורים

אילו נהגה משטרת ירושלים לפרסם קו-מוניקט צבאיים, יכלה להודיע השבוע: "במזרח אין כל חדש". שכונת מאה שערים היתה שרוייה בשקט בלתי-רגיל. וטוריקר-תא השלימו עם הברכה המעורבת, החגים התקרבו, הכל בא על מקומו בשלום. איש לא יכול היה להעלות על דעתו שאי-שם בבנין המשטרה עצמו מכין מישהו מוקש שיפוצץ שקט זה.

ההתפוצצות באה במפתיע. בן-ציון דוי-ש, 40, ואורי בן עמרם בלוי, 30, שניהם אבות לשלושה ילדים, הוזמנו לפתע והוא-שמו כחוק על שלא התייצבו מעולם ל-רישום בלשכת הגיוס.

לא יכרע ולא ישתחוה. מבחינה טכנית היתה זאת האשמה נכונה. שניהם היו צריכים להירשם לגיוס מיד עם קום המדינה. אולם כאשר הגיע הממשל הצבאי הישראלי לירושלים, בדמותו של המושל דוב יוסף, אסר עמרם בלוי על בני עדתו להתיצב. תחת תעודות-הגיוס הרגילות של מדינת ישראל, נשאו צעירי נטורי קרתא בכיסם תעודת "לא יכרע" * מטעם עמרם בלוי, והשטורסו הצבאיים הישראליים הסת-פקו בכך.

כאשר נאסרו דויש ובלוי הבן, בעת ההפגנות נגד הברכה המעורבת, גילה ה-סמל החוקר כי מעולם לא התייצבו לגיוס. אמנם, אילו התייצבו היו זוכים לשיחרור כמעט אוטומטי: הן כאבות לשלושה ילדים, והן כבכחורי ישיבה. אולם עצם אי-ההתייצ-בות לצורך קבלת שיחרור היא עבירה על החוק.

בלוי סירב לחתום על ערבות להופעה במשפט, נשאר עצור, למורת רוח המשטרה. כתוצאה ממרצו הרב של הסמל החוקר, יצטרכו עתה גדולי המדינה לשבור את ראשם איך להיפטר מן הצרה החדשה, מבלי להיכנס לכזרת דבורים. כי שני ה-צעירים יטענו, מן הסתם, שאינם מכירים בהשתתפותם לירושלים למדינת ישראל.

משטרה

המפקח וסגנו

הדמות המגוחכת ביותר, שהצטיירה מהו-דעת יוסף נחמיאס ובכור שיטתית על ה-שינויים בצמרת המשטרה בשבוע שעבר (ראה הנידון) היתה זו של מפקח מחוזי

* על פי הפסקה: "מדרכי לא יכרע ולא ישתחוה. נטורי קרתא סירבו לכרוז ברך-לרשויות ישראל, אותן דימו לממשלת חסן. (המשך בעמוד 8)

שליחות במחתרת - חלקו החמישי של הסיפור החשוב ביותר שפורסם אי פעם במדינת ישראל

שפקידיו סירבו להתקשר עם המחתרת
הלאומנית האנטי-בריטית.

כשנואש ממגעו עם השלטונות, נתקל
בן-אפרים בקלמן כץ, צבר בן 49, לשע-
בר ממפקדי אצ"ל, שהגיע במיבצע פר-
טיזני, בעזרת נחמיה ארגוב ז"ל, לדויד
בן-גוריון. הסביר לו בפגישה אישית
ארוכה את פרשת המחתרת, כיגיי ציווה
להזעיק מיד לירושלים את ראובן שי-
לוח, שהתייחס מהרגע הראשון באיבה
גלויה לרעיון כולו, לא הופיע לפגישה
עם ראשי המחתרת בעיר הניטרלית
ומנע בכוח מציון בן-אפרים לצאת ל-
פגישה עמם. אחרי התערבות נוספת
של דויד בן-גוריון ומנהל משרד-החוץ
וולטר איתן, התקיימה פגישה עם ראשי
המחתרת בהשתתפות נציג ישראלי ב-
דרג נמוך, ולבסוף הוחלט לשגר את
מיכאל אסף (ימין) לפגישה נוספת*.

בדברי הקדמתו לסידרה זו כתב אורי
אבנרי: "הייתי עד לפרשה זו משלב
מוקדם מאד... אני מוסר בזה את מיי-
לת-הכבוד שלי שלפי מיטב ידיעותי כל
הכתוב בסידרה זו הוא אמת לאמיתה,
וכי ידועים לי השמות והפרטים שהיה
צורך להסוותם ולהעלימם כאן."

בארבעת הפרקים הראשונים של כת-
בה סנסציונית זו, שפורסמו בארבעת
הגליונות האחרונים של "העולם הזה",
סיפר ציון בן-אפרים כיצד התקשרו עמו
בבגדאד, בסוף שנת 1948, ראשי מחתרת
עיראקית חדשה, שביקשה להיעזר ב-
ישראל כדי לגרש את הבריטים ואת
נורי אל-סעיד, ולמנוע את חדירת ה-
סובייטים. בן-אפרים תאר את פגישותיו
עם מנהיגי התנועה — ביניהם כמה מן
האישים החשובים ביותר בעיראק —
ואת שיחותיו עמם במשך כשנה וחצי,
בהן עמד על השקפת-עולמם ועל מימדי
המחתרת. בין השאר השתתף באסיפה
של 150 ראשי-תאים מחתרתיים בעיראק.

באוקטובר 1950 נשלח בן-אפרים על-
ידי המחתרת לבירתה של מדינה ניט-
ראלית, כדי לפתוח במגע עם נציגי
ישראל. אחרי שהציר הישראלי במקום
הודיע לבן-אפרים שלא ישתף פעולה
עם מחתרת, אלא ינהל משא-ומתן רק
עם נציגיה של ממשלה קיימת, נפגש
בן-אפרים עם כמה מראשי משרד-החוץ
ומשרד ראש-הממשלה, ביניהם יהושע
פלמון וגדעון רפאל. אך כבואו ליש-
ראל נתקל בקיר אטום במשרד-החוץ.

מייכאל אסף בא, ראא הוה כשל

מלכות, בשיתוף-פעולה עם אויביהם, שרותיהמודיעין של המערב. הם חששו אפילו שציון
נכלא, וכי חתימותיו על מכתביו נסחטו ממנו בעינויים.
בו בזמן בא שליח של משרד-החוץ אלי הביתה וקרא אותו באופן בהול למשה ששון,
"הערבים מסרבים לדבר עם אסף", אמר לי מנהל מחלקת המזרח התיכון במשרד-החוץ,
וביקש שציון ירץ אליהם מברק ויבקשם לשוחח עם אסף על כל הבעיות. כאורה ישראלי
התביישתי, העליתי לנגד עיני את מעמדו העלוב של שליחני, מול הערבים המסרבים לדבר
עמו. סירבתי להתערב. אמרתי שאחרי ששליח התעלל כל כך בציון — עד כדי החרמת
דרכו, אינם עליו במאסר בעון האשמה מבווימת בהבחנת מטבע ואף החשדתו
קדמוניסט — אני מתבייש לפנות לציון
ולבקש ממנו טובה כזאת.

ששון הפציר בי להתעלם משיקולים אי-
שיים נוכח חשיבות העניין. כשפנית לציון,
גבר בו הפטריוטיזם על הרגשת העלבון.
הוא הציע לטוס מיד בעצמו לעיר הניטרא-
לית. אך ששון הודיע שאין לו סמכות
להרשות טיסה זו, ביקש להסתפק במברק
ובמסע שיימסרו לו, ושהוא עצמו ידאג
להעברתם. היה מיקוח חריף על תוכן המכתב ועל אופן המשלוח. ששון חשש שהערבים
לא יאמינו למברק סתמי, והוא רצה לשלוח את המכתב על-ידי בלדר מיוחד כאסמכתא
למהימנות המברק החתום בשם ציון.

היה זה מעמד מכיש מאד. אני חושב שגם משה ששון הרגיש במצב העלוב אליו הובא
באשמת שילוח, עת נאלץ לבקש חסדים מצד איש פרטי שהתמנה בולטת ונהדרת סידרה זו
את הערכתו בצורה עדינה: ציון נקרא לפתע למחלקת העליונה, ושם הוחזרה לו תעודת-
המסע שלו.

אחרי שקיבלו את המכתב, הסכימו הערבים לפגישות נוספות עם אסף. לדברי אסף, הן
התקיימו באווירה לבבית, אולם ראשי המחתרת נהגו בהסתיונות בולטת ונהדרת סידרה זו
להיכנס לשום פרט מעשי — כגון מסירת פרטים נוספים על התפתחות המחתרת בעיראק,
על האישים שהצטרפו אליה, על הגורמים הנוספים הקשורים עמה ועל כל סבך הבעיות
הקשורות בהקמת בסיס צבאי ותעמולתי בישראל.

אסף ניצל את ההזדמנות ונסע לעיר הבירה של הארץ הניטראלית, שם שוחח עם הציר

עד לצאתו של מיכאל אסף לארץ הניטראלית, לא נאמר לנו מי השליח העומד להישגר.
הדבר נעשה כדי למנוע בעד אסף מלהיפגש לפני צאתו עם ציון בן-אפרים, האיש היחיד
שיכול היה לתת לו את התומר הדרוש ואת ההדרכה החיונית לפגישה מוצלחת עם ראשי
המחתרת. היה זה צעד נוסף מצד ראובן שילוח כדי לסלק את בן-אפרים ואותי מגישה
לענין, כדי להיפטר מהסדרתנו — ולו גם במחיר אפסות של כשלון השליחות.

ברגע האחרון ניגשתי שוב לשילוח, והסתחתי בפניו דברים חריפים. הסברתי לו כי עמדתו
גורמת מראש לכשלון המשא-ומתן, כי העדרו של בן-אפרים יעורר בלב הערבים חששות
כבדים, ויערער את איתנום בסתר הכהונות של ממשלת ישראל. אמרתי לו שמוטב לסגור
את התיק מיד, מאשר לגרום בושת-פנים
לשליח היוצא בשם המדינה. "חבל על הר-

צאות הטיסה שלו", קראתי.
שילוח ענה בצעקה כמעט היסטורית: "לא
אשאל אותך מה לעשות ואין לעשות!"
אסף יצא לשליחותו באיחור רב. שילוח,
שחי בסיס מתמיד מפני שירות המודיעין
של מדינות המערב, הקפיד מאד ליצור הס-
תמהושהשלמות של שליחותו של אסף אורגנה
כמסע השתלמות של קבוצת-עוזרים בחוץ-לארץ. לכתבים שהשתתפו במסע זה לא היה
מושג על מטרות שליחותו האמיתית של אסף, אליו נלח.

בעיר הניטראלית חיכתה לאסף אכזבה מעציבה. למרות החששות הכבדים בלבנו, עשינו
את הכל כדי להביא את ראשי המחתרת חזרה לאותה עיר. אומוגא ואברשוקרי נעתרו
לבקשתנו ובאו. הם חיכו לשליח למעלה מחודש, כשבא אסף סוף-סוף, הופתעו להיחזק
שהוא איש בלתי-רשמי, ושלא נולד אליו שום נציגים מוסמכים של ממשלת ישראל.
אברשוקרי, פליט מארץ-ישראל, הכיר את מיכאל אסף עוד מלפני קום המדינה. הוא
העריך אותו כידען ובקי בבעיות הערבים, אך ידע שאינו איש פוליטי. לפיכך הגיע למסקנה
שלא היתה לממשלת ישראל כוונה לנהל משא-ומתן פוליטי רציני בדרג גבוה. על כך גורע
לנו מתוך חליפת-המכתבים המתמדת שקיימנו עם אברשוקרי ואומוגא.

הערבים חוששים מפני מלכות

השיחה הראשונה נפתחה בשאלת הנציגים הערביים: "איפה אחינו (ציון בן-אפרים)?"
הכשתברר להם, לתדהמתם, כי אסף לא ראה את ציון מימיו, וכי לא ידע בכלל על
קיומו, סגרו את פיהם וסירבו בכלל לדבר עמו. יתכן כי חששו שמישהו טומן להם

* עד לפי שבועיים, כאשר נמסרו פרטי סידרה זו לכתבי העתונות היומית לעניינים
ערביים. כמה מן הכתבים תאלו השתתפו אז במסע, גילו רק במאחור מה חיתה מסרתו
תאמיתית.

הישראלי, שנפגש לראשונה עם אבו-שווקרי לפני כשנה וחצי, הציר הצטדק לפניו על שלא הבין בשעתו כראוי את חשיבות הפרשה.

„שלום — ישר דרך המדבר“

מיד עם שובו ארצה, הזמין אסף את ציון בן-אפרים לפגישה עמו. נוסח הומנה זו, מתאריך 3 בפברואר, 1952, מובא בצילום. בפגישה זו השתתפו גם אנכי. בעקבותיה נתקיימו כמה פגישות נוספות, שבחלק מהן נכח גם משה ששון ממשרד-החוץ.

התרשמו עמוקות מאישיותו של אסף, אדם שחש בלבו את בעיות המרחב ופעל כמיטב יכולתו כדי להפוך את המגע עם המחחרת העיראקית למשנה במדיניות הישראלית. כאב לנו לשמוע מפיו על הצורה המשפילה בה נאלץ לחכות להזמנת נציגי המחחרת, שסירבו לדבר עמו עד שקיבלו את מכתבו של ציון.

לדבריו, התרשם מאד מאומנו ואמון-שווקרי. הוא התמרמר מאד על יחסו של שילוח כלפי הפרשה, ובמיוחד כעס על שלא ניתן לו להיפגש עם ציון לפני צאתו לשליחותו — דבר שראה בו מכשלה חמורה. הוא קיבל את הרושם שהערבים מגוימים בהערכת כוחה הפוליטי והכלכלי של המדינה. אך סיכמו היה חיובי ביותר, והוא נכלל בדיוח הרשמי שהגיש למשרד-החוץ.

לפני שחיבר דו"ח זה, ביקש אסף לשמוע מפינו פרטים נוספים על הרכב המחחרת. סירבו לעשות זאת, בטענה שתהיה זאת בגידה בחברינו הערביים, וכי רק הם עצמם יכולים ורשאים להחליט מה למסור ומה לא. חזרנו על עמדה זו באוזני משה ששון, שהזמין אותנו מיד לאחר מכן לשם אותה מטרה. איני מהסס להוסיף כאן כהסבר כי לאור עמדתו העוינת של שילוח במשך כל הזמן, לא היה בלבנו בטחון מספיק שהפרטים שנמסרו לא יגיעו לאוזני אויבי המחחרת, ויגרמו לתוצאות קטלניות בתוך עיראק.

מזרז להשוות את המסקנות של מיכאל אסף, כפי שנמסרו לנו בעל-פה, עם המסקנות של אבו-שווקרי, שהגיעו אלינו בכתב.

אחרי שיחתנו עם אסף, רשמתי לפני את דבריו במלים הבאות: „ישנו (למשלת ישראל) קרילאקו, והוא רחוק מלהיות זה כפי שהוא צריך להיות, הוא מוכתב לנו על-ידי הקהים של מדינות אחרות. העושות הכל להתאים אותו לקהים האנוכיים שלהן, ובפרט כשהן גם נותנות לנו עזרה כספית. אין לומר שאנו תמימי דעים לגמרי עם הקו הזה, אם כי יש בינינו גם כאלה המאמינים שכן טוב וכן צריך להיות. יתכן שצריך לחלום נגד גישה זו, אבל לא אני האיש המתאים לכך ולא אוכל לתת ידי לזאת. אני גם חושש שגישה שונה מזו של היום תסבך את יחסינו עם אמריקה בפרט, שלה אינטרסים שונים משלנו באזור זה, וכי עידוד ההצעה הערבית, בהתאם לתפיסת הערבים, עלולה להתפרש אצל האנגלים והאמריקאים כעשיית צרות (Trouble-Making).“

„אמנם זה לא טוב בשבילנו. הדבר מקפא את יחסינו עם הערבים לזמן ארוך וגורם לנו תקלות רבות, סוגר בפנינו את הגבולות ויתכן אף גורם לשפיות דמים מיותרת, אם כי אני סבור שפועלים כאן גורמים נוספים שעליהם אין שלשה במצב הקיים. אבל ארצות המערב מעוניינות במצב הקיים ובשמירה עליו כל עוד הן יכולות. בודאי הן חפרענה לנו לשווא את המצב ביוזמתנו העצמית, והמשלה (של דויד בן-גוריון) לא תתן ידה לשוני ערכים יסודי כהצעה הערבים, מחוץ אולי ליחסים תרבותיים בלתי-מחייבים.“

להלן ציטוט ממכתבו של אבו-שווקרי לציון:

„הדבר (טיפול משרד-החוץ בפרשה) מוכיח כי לבני עמך אין רגש כה טוב כלפינו כמו שיש לנו (המחחרת) כלפיכם. יתכן שסיבת הדבר נעוצה בהשפעה הבריטית או האמריקאית על המדינה ישראל, אשר בניגוד לדבריהם (של האנגלים והאמריקאים) אינם מביטים בעין יפה על האפשרות של שלום מש בין ישראל והערבים.“

„אמר שוב לבני עמך כי השלום עמנו אינו מוביל דרך מירות המערב, דבר שאנו מדגישים לכם תמיד, אלא ישר דרך המדבר. אפילו השליטים הנוכחיים של המדינות הערביות אינם יכולים לקבל שלום אשר יוכתב לנו על-ידי מדינות המערב, כי פירושו של שלום כזה בשבילנו הוא חיזוק ההשפעה המערבית בארצותינו והגברת השיעבוד.“

„שלום כזה היה אולי מביא לכם תועלת חומרית מיידית, אבל לנו לא היה נותן מאומה מחוץ לאותו דבר שמפניו אנו יראים וממנו אנו רוצים להיפטר, כפי שכבר הסברנו לכם הטיבה. שיעבוד בריטי גלוי או מוסתר בחסות ההשפעה האמריקאית מסוכן לנו לא פחות מהקומוניזם, שאנו רואים בו קללה גדולה, ואנו שואפים להיפטר מכל אלה.“

„נראה לנו שממשלתכם נוח לה שהשיגה את חירות, אולם אינה חוששת לחיזוק השיעבוד אצלנו. אם ממשלתכם אינה מבינה זאת, יתכן כי העם הישראלי יבין אותו יותר טוב, כי מה שמחייב משלה אינו מחייב עמ.“

מכתב לבן-גוריון

מרות הכה, הפיחה הפגישה עם „הזקן“ (כפי שקראו לאסף) תקווה חדשה בלב מנהיגי המחחרת. הם קיוו כי בעקבותיה יישלח אליהם סוף-סוף אדם פוליטי, שיסכם אתם את הצעדים המעשיים שיש לנקוט בהם במשותף להכנת המהפכה בעיראק.

ומן מה אחרי שובו של אסף קיבלנו מבגדאד שאלון בן כמה סעיפים. העיקרי: מה תהיה עמדת ישראל אם האנגלים ירצו לשלוח טור שריון לעיראק, דרך ישראל, למחרת המהפכה שיחולל בבגדאד. לנגד עיני המחחרת עמד כנראה זכר כשלון המרד הלאומי של ראשיד עלי אל-כיליאני משנת 1941, שדוכא על-ידי הטור המשוריין הבריטי („טור קינגסטון“).

שלה על בגדאד מעבר-הירדן. העברית פניה זו לאסף, על גנת לקבל את התשובות של צמרת השלטון. מעולם לא קיבלתי תשובה למכתב, המונח היום בתיקי משרד-החוץ. מצדי ביקשתי את ציון לשגר למרכז בבגדאד תשובה עדינה, ולרמוז בה שלפי שעה אין לתלות תקווה מופרזת בעמדת ממשלת-ישראל.

בינתיים נחדש המגע ביני לבין שילוח, שעמדתו נתרככה במקצת לאור חתחת-הדעת החיובית השקולה של אסף. אולם היחסים הלבבים לא האריכו ימים: מבגדאד באה דרישה תקיפה מאד שציון יבוא מיד לפגישה בארץ הניטראלית. אמנם יכול היה ציון לצאת בלי אישור, כי בינתיים הוחזרו לו דרכונו העיראקי ותעודת-המסע המורה שנסאה את החתמות הישראליות — אולם הוא חשש לעשות זאת, בפחדו ששילוח עלול פשוט למנוע את שיבתו לישראל כתייר בעל חופש-תנועה.

כך הגענו שוב לדיון ודברים. שילוח טען שאינו יכול לעשות דבר לפני שידון עם ראש הממשלה ושר-החוץ על הדו"ח של אסף, וכי בכלל אין לדון בדברים רציניים כאלה בחפז. כאשר המשכתי לחזק עליו להתחיל בפעולות מעשיות, התרתח. „לא אכזים שאדם אחד ימנה את עצמו כקצין-פוליטי, ושאוחר ישראלי ימנה את עצמו למפקח פוליטי עלינו!“ מעולם לא הבנתי בצורה גלויה כל כך את התנגדותו היסודית לפעולת בן-אפרים ולפעולתו הבנתית שאין מנוס, ויש שוב לפנות אל דויד בן-גוריון. ביום ה' במרס, 1952, שלחתי לו בחתימת ציון בן-אפרים מכתב מפורט נוסף. הוא הסתיים במלים הבאות:

„...השתיית התשובה החיובית מצד נציגי מדינת ישראל, לאחר כל אותן פגישות שנתקיימו ב(עיר הניטראלית) בתדשים האחרונים, ובפרט לאחר הפגישה האחרונה עם מר מיכאל אסף, עלולה להרתיע את אנשי המחחרת... לאור התפתחות אחרונה זו רואה אני מתפקדי המחובתי לפנות שוב אל הוד מעלתך בנוסח אחרון לברר באופן סופי אם האנשים המוסמכים, במדינת ישראל, מוכנים לעשות את הצעדים החיוביים המוקדמים, על גנת להוכיח את יחסם החיובי הנאות לפנית השלום החוזרת בהתמדה ובעקביות מצד התנועה הערבית בעיראק מזה שנה וחצי.“

„מסיבות רבות-משקל מוטל עלי לסייך לבקש מאת הוד מעלתך לכבדני בתשובה עד יום רביעי זה, ה'13 במרס 1952, ובלב כבד ובצער כנה הריני להודיע כי חוסר תשובה לפנית הסופית הזאת תובן כתשובה שלילית, והנציגים הערביים יוחזרו (מהעיר הניטראלית)“

• הערת העורך: מיכאל אסף, מראשי ציבור העתונאים בארץ, הוא עסקן מפא"י נאמן.

בהכרה כי מצפונם טהור ונקי מכל אחריות ואשמה מכלשון מאמצים ופניות לשלום אל מדינת ישראל, אשר דחתה את ידם המושטת לקראתה לשלום-אמת.

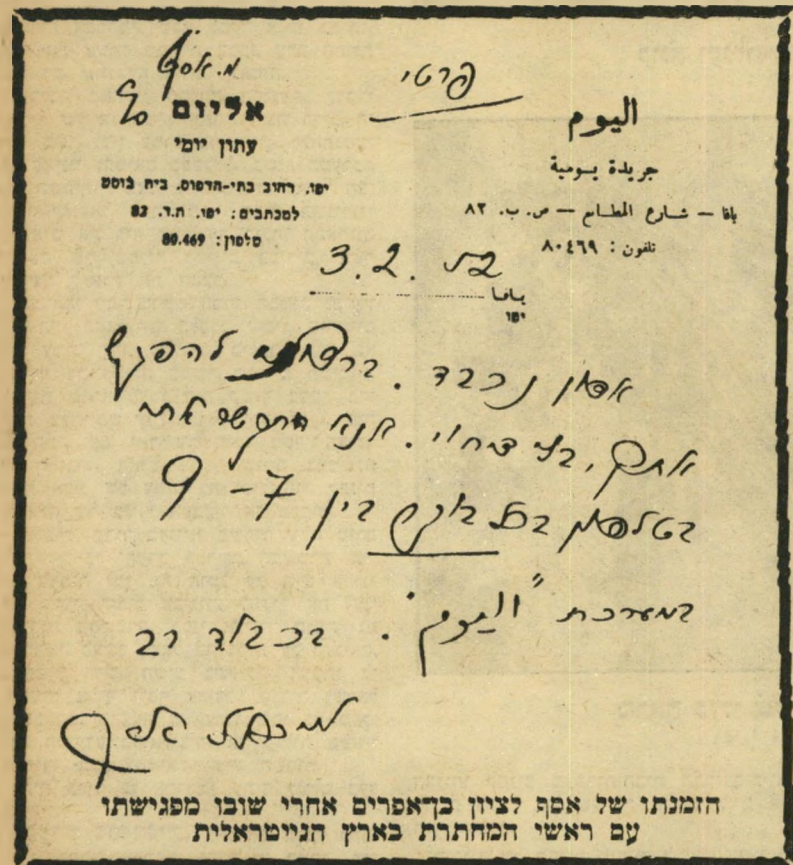
„הריני נשאר, הוד מעלתך, מכבדך ומוקירך בנאמנות, ברגיש כבוד, (חתום) ציון הן-אפרים, בשם התנועה הערבית בעיראק.“

מינוי ועדת-הפעולה

תוצאת הפניה הזאת היתה הזמנה פתאומית לשיבה אצל שילוח. בכואי לשם יחד עם ציון מצאנו שם את שילוח, אסף ומשה ששון. בפתיחת הישיבה הוציא שילוח את מכתבי לראש-הממשלה וקראו בקול רם. בתמימות רבה שאל מה נשתנה פתאום שראינו צורך לפנות לביגדי.

בנאום קצר העמיד פנים תמימות עד להפליא, טען שלא העמדנו אותו אף פעם אחת על המשמעות הפוליטית העמוקה של ההצעה העיראקית, וכי חשב שהמדובר רק בענייני תרבות. נטלתי את רשות-הדיבור ועניתי לו בחריפות שיש להתפלל על היתממותו, וכי כל צדדי ההצעה העיראקית — כולל הקמת בסיס צבאי בישראל — נדונו בינינו באיריכות.

על כך ענה שילוח בנאום ארוך עוד יותר, האשים את ציון ואותי בכך שאיננו מגלים את כל הדיעוד לנו, דבר שהוא מחובתנו — האחד כיהודי, והשני כאזרח ישראלי חתיק — וכי הערבים עצמם לא מסרו את כל הפרטים לשילוחו מיכאל אסף. ציון התפרץ כאן בכעס ושילוח עצמו הכשיל את שליחות אסף, וגם אסף עצמו התערב והעיר שהשליחות הוכשלה

בגלל העדרו של ציון בן-אפרים. שילוח נכנע עד כדי כך שהסיר את ההאשמות נגד ציון, אותן השמיע בהודמנויות קודמות, ולמעשה אישר שציון פעל בכנות וברצון טוב. בסיום הציע שילוח לדחות את כל העניין הפוליטי עד שיוכל לסכם את דיוניו עם שר-החוץ וראש-הממשלה, ובינתיים לפתוח בפעולות ליצירת מגע תרבותי ואינפורמטיבי גירדא. לכך ביקש את הסכמת ציון. למרות שגם אסף, גם ששון וגם אנוכי שלחנו לציון מבטים מתחננים שיסכים, טען ציון כי הצעה זו פירושה למעשה תשובה שלילית. המחחרת העיראקית, אמר, מתכוונת לחולל מהפכה, ולא לעסוק בעסקי תרבות.

שילוח עט על הזדמנות זו וטען שאם ציון מסרב לשתף פעולה, פירוש הדבר כי המחחרת העיראקית היא האשמה בניתוק המגע, ולא ממשלת ישראל, כפי שטענו במכתבנו לראש-הממשלה. הבנתי את הטכסיס וביקשתי את ציון לצאת לרגע החוצה. בתוך, באחרי הצה, שיכנעתי אותו להסכים להצעת שילוח, כדי שלא לתת לו תירוץ שאנחנו כשלנו את המשאומת. בחזרנו סוכמה הצעת-הפרשה: בינתיים נפעל בשטח התרבותי, והענין הפוליטי נדחה זמנית עד לסיכום סופי של ראש-הממשלה. ציון קיבל על עצמו להמשיך בקשר עם המחחרת, תוך הסתייגות, כפוף להבטחה זו.

בסיום הפגישה הורכבה רשמית ועדת-פעולה, בהשתתפות מיכאל אסף, משה ששון, ציון ואנכי, עמה הבטיח שילוח לקיים מגע הדוק. שילוח עצמו מינה את אסף כיושב-ראש הוועדה, וביקש ממנו להגיש לו בהקדם הצעת-תקציב.

עבד אל-נאצר פועל

א יצאתי אופטימי מפגישה זו. אולם אני לא תיארתי לעצמי שסוף ועדה זו יבוא עוד לפני שהחלה בפעולה. היא נולדה חינוק מת.

ימים מעטים אחרי הפגישה בקריה וביום ה'2 במאי, 1952, פורסם בדבר מאמר בחתימת מ.א. שרמון על פניה ערבית למדינת ישראל, העשויה לפתוח אפיקים חדשים. מאמר זה הכל את המלים: „...אפילו בארץ המתנגדת לנו ביותר, יש מעין סימנים, כי מתחוללת והולכת תמורה גדולה. ידועים לנו אילו מקרים על תמורות מן הקצה אל הקצה, כלומר: משלילה קיצונית של היהודים לגישה של ברית יסודית, מקפת, לשינוי פני הדברים בכל המרחב הערבי על ידי פעולה הרמונית ומלוכדת בין מדינת ישראל ובין מדינות המזרח התיכון. ראשית של נבטים, נבטים זרערים בהחה, אולם כמו שהופעת מדינת ישראל מחדש בחלק זה של העולם היא בעיקר-עיקרה פרי ההכרה, הרצון, המאמץ של עם ישראל, כן גם קיומה הגובר של מדינת ישראל ולא רק בשדות הקרב, ועל אף כל חולשותיה וליקוייה — קיומה זה הוא העיקר בהפיכת ליבות בני המזרח ביחסם אל מדינת ישראל. גם כאן דרושים מאמצים בלתי-פוסקים וסבלנות לאין-שעור.“

מאמר זה, שנכתב על-ידי מיכאל אסף עצמו, היכה גלים בחוגים הקרובים לבעיות ערב. אולם התוצאה היתה שלילית ביותר: כפי שסיפר לי אסף, קיבל גויפה חמורה מפי שילוח. זה הגדיש את הסאה. אסף נפגע קשות, משך את ידו מכל הענין, ולמעשה הסתלק מן הוועדה שהוקמה זה עתה. כך פורקה למעשה. היא נקברה בשקט.

זה היה בחודש מאי, 1952. כעבור חודשים פוצה במצרים המהפכה הגדולה של גמאל עבד אל-נאצר, ששינתה לחלוטין את מצב-הרוח במרחב.

(הפרק האחרון: הערבים מנתקים את המגע)

לוי אברהמי, מפקד מחוז הבירה, היה ברור כי אברהמי סולק מן השירות, אף כי ל' מען טישטוש המעשה הועלה לדוגת סגן המפקח הכללי ונשלח לשנתים השתלמות. אברהמי, 51, נועד לחזור למשרה שנתיים לפני שיגיע תורו לצאת לפנסיה.

מרגיזה במיוחד היתה ההודעה, כי ב' משך שנתיים אלה של השתלמות על חש' בון משלם המסים, תישאר מכונתו של מפקד המחוז צמודה אליו לשירות הפרטי. במסיבת העתונאים שלהם המסירו המפ' קח הכללי ושר המשטרה מבול שבחים מתקתקים על לוי אברהמי, אך כל השב' חים לא יכלו להסתיר את העבודה היסורית: דית: אברהמי מיותר במשרה.

קצינים במחתרת. בירושלים היו כמה אנשים אשר נדו בראשם ואמרו באז' ני כל: „אמרנו לו שסדרו אותו“ יורד משפחת אברהמי, שבא לבקר אותו בביתו, מצא את אותו ממורת בבכי, ערב חתונת בנם רב. „זה לא צודק“, נאנחה.

הסיבה מאחורי ההדחה הפוגעת, לדברי ידידיו של אברהמי, היתה נעוצה בריב ה' יסן בינו לבין עמוס בן-גוריון, ולהתנגדותו למינוי נחמיאס כמפקד. בשיא המערכה נגד השחיתות בצמרת המשטרה, כאשר הצ' ליח' יחזקאל סהר וסגנו עמוס בן-גוריון להבאיש את ריח המשטרה כולה, התארגנה קבוצה של שמונה קצינים בכירים, אשר ביקשה לשנות את המצב.

אברהמי עמד בראש המרד הסמוי. מניעיו לא היו מקצועיים בלבד: יחסיו האישיים עם עמוס היו מתוחים ביותר, הוא לא החליף עמו מילה במשך שנתיים תמימות. למרות שהוא עצמו היה קשור בכמה פר' שות' בלתי-כשרות (העונס הזה 956), פנה אברהמי, עם יתר הקצינים, לשר האוצר לוי אשכול, האיש מספר שניים בממשלה (אלא אביו של עמוס לא יוכל היה לפנות בתלונה על בנו, הסבירו אז מכריז). אשכול, טרוד בענייני משרדו שלו, סירב להתחייב כי יתערב בפרשת המשטרה. אך למען עיבור זמן מה הוטל על אש' אמונו של ביג'י, שאול אביגור, לחקור את הת' פוררות המשטרה. בפני אביגור הופיע גם אברהמי. כאשר נשאל מה דעתו על נחמיאס, כמפקד' חדש, השיב בשלילה. הצעתו ל' תפקיד: אלוף יוסף אבידור, שגריר ישראל במוסקבה, בהצעה זו תמכו שרי כל מפל' גות המיועט בקואליציה, אך קולות מפא"י הכריעו בעד נחמיאס, איש השרות.

היה ברור כי אברהמי עתיד לשלם בעד מעשיו.

בעיה דוקרנית. נחמיאס מונה לתפ' קידה, בעת שאברהמי נעדר מן הארץ. מיד עם שובו נקרא מפקד מחוז הבירה לראיון עם נחמיאס. התוצאה — הצעה לנסיגה ב' כבוד: אברהמי ימונה סגן המפקד' יצא לשנתיים השתלמות, בתנאים הנהוגים לבני קציני צה"ל. פירוש הדבר, בין השאר: הצמדת מכונת פרטית.

על מעמדו החדש של אברהמי היה נח' מיאס צריך, לפי ההסכם, למסור רק במס' בת העתונאים, במסגרת כלל השינויים. אך שלושה ימים לפני המסיבה הודלפה ה' ידיעה להארץ. אחריה באה ידיעה מורחבת יותר, במעריב: בעיני הציבור הצטייר אבר' המי כעובר-בטל זקן, אשר סולק כשהוא עטוף במתנות ציבוריות.

למחרת המסיבה, אחרי שתפקידו נמסר רשמית ליואב פלג, החליט אברהמי להשיב דקירת סכין למפקדו: הוא הודיע לפתע — באמצעות העתונות — כי אמנם תהיה יצי' אתו להשתלמות על חשבון המדינה מעשה בלתי נאה, וכל כן הוא חוזר בו מתוכו.

ניתו. „אני מרגיש עצמי עדיין צעיר ורענן לשרת עוד שנים רבות במשרה“, הכריז בחיך.

אל חיקו של המטה הארצי נזרקה בעיה דוקרנית: מה לעשות עם סגן מפקח כללי אשר איש אינו רוצה בו, ואשר האיבה בינו לבין מפקדו שוב אינה סוד.

מסחר

הענק בפשרה

בסוף השבוע הראשון לפתיחת חנות ה' סופרמרקט הראשונה בתל-אביב עדיין השת' רכז במשך כל שעות היום תורים ענקיים בפתח החנות. ביום הראשון עוד ניסו חנ' חני המון להתנכל לחנות-הענק בשארית כוחם, צעקי חמס בפתחה, ניסו להזהיר את הלקוחות מלקנות בה, גרמו לאנדרל' מוסייה הגדולה ביותר כשנכנסו לחנות, הטעינו את עגלות המשא במצרכים, הש' אירו אותן עמוסות בכניסה. אולם הם לא

קונה ועגלת-משא בסופרמרקט
4 ל"ר לקונה

מראה כללי של פנים הסופרמרקט
4 גנבים ליום

לחנות הכלילה גניבות מסוג זה בחי' שוביה. הסביר אברהם פיינברג, מנהל ה' חנות. מוסמך לכלכלה שהשתלם במיוחד ב' הנהלת חנות סופרמרקט: „אנו יוצאים מ' תוך הנחה שרובם הגדול של לקוחותינו הם אנשים ישרים.“

מתחרה — אך לא רציני. כל קונה העובר דרך הסופרמרקט מוציא בה בממ' צע קצת למעלה מארבע לירות. צורות אריות המזון החדשות וההיגייניות, ה' כוללות ירקות ופירות קפואים ובשר ארוז ושקול, התקבלו על דעת עקרות הבית הישראליות. מה שזלע היו שירותי המש' לוח הביתה. למרות שרק 5% מהלקוחות דרשו שירות זה, חלפו כחמש שעות מ' שעת הקניה עד שעת קבלת הסחורה. בסוף השבוע הראשון לפתיחת המתחרה הגדול, הסתבר כי פחדם של החנותנים מפני הסופרמרקט היה מוצדק רק בחלקו. אצל יוסף רוזמן, בעל חנות מעדנים ברחוב בן יהודה 81, בבית שליד הסופרמרקט, הור' גש אמנם שנינו: „מספר הלקוחות לא פחת, אולם הפדיון ירד אצלי ב' 50%. לעומת זאת לא פגע הסופרמרקט בבנימין חיימון, בעל חנות ירקות ברחוב בן-יהודה 94. סיפר הוא: „הקונים שלי לא עזבו אותי. קונים קצת פחות, אבל זה רק בהתחלה. הם רוצים לראות מה נעשה שם. 90% מהסחורה עולה אצלי ואצלם אותו דבר. אני בטוח שבסוף יחזרו אלי, כי אצלי מקבלים קרדיט ושירות. שירות לא עצמי, אבל טוב.“

תל-אביב

המחכים לצדק

לפני יותר משש שנים רצה חיים לבנון, אז סגן ראש עיריית תל-אביב, להכניס שי' נויים אחידים בדירתו שבקרית מאיר. הוא פנה לקבלנים העוסקים בתיקוני בתים, בי' קש מהם הערכות-מחיר לעבודות הדרושות. כשקיבל את ההערכות, היה לבנון סבור כי הסכום הוא למעלה מכוחו. הוא פנה להגדנס פייכמן, מנהל מחלקת ההחזקה ה' עירונית, ביקש ממנו לבצע את העבודה

בעזרת פועלי העיריה וחומריה. לבנון ידע כי הדבר אסור בתכלית האיסור. אך הוא, כבחיר-ציבור נאמן, לא רצה למעול כלל וציקר בכספי העיר, עליהם הופקד: „אני אשלם“, אמר לפייכמן, שהחל מיד בביצוע העבודה.

את האחרית לביצוע התיקונים והשינויים בביתו של לבנון הטיל פייכמן על הטובים שבפועליו: מאיר חייניק ומרדכי ביגלמן, שביצעו את העבודה לשביעות רצונם של פייכמן ולבנון גם יחד. לבנון שילם לפייכמן לפי חשבון שהוגש לו ופייכמן זיכה את חשבון העיריה בהתאם. את התקלות הטכ' ניות הקלות שהיו לו — כיצד לרשום את החומרים שהושקעו בעבודות בית-לבנון ב' רישומי העיריה, וכיצד להכניס את הכסף שקיבל מלבנון לקופת המחלקה — פתר פייכמן בקלות. הוא ערך רישומים פיקטי' ביים, משך חומרים מהקצבות של עבודות אחרות, חייב את תקציבי אותן העבודות ו' זיכה אותן בחזרה בכסף שקיבל מלבנון. הימים היו ימי הצנע החמור ומחלקת ה' החזקה, שהשתמשה בחומרים מוקצבים, חיי' בה את לבנון במחיר הרישמי של החומר שהושקע בדירתו. גם שרר עבודתם של פועלי העיריה היה נמוך משכר פועלי ה' קבלו.

חומר לתעמולה. בקלחת הצחירות ל' עיריית תל-אביב בשנת 1954, צפה ועלתה בעתונות פרשת דירת-לבנון. מתנגדי ה' ציונים הכלליים פרסמו את הידיעה בראש חוצות: המועמד לראשות העיר מועל ב' כספי ציבור.

לבנון ידע את אשר עליו לעשות. הוא הכחיש כי ביקש מפייכמן לבצע את העבר' דות בכספי וחומרי העיריה, סיפר כי ביקש ממנו לעשות זאת בזמנם החופשי של פו' עלי המחלקה. גם פייכמן הציג את עצמו כצדיק תמים: „חייניק וביגלמן זייפו רי' שומים וקבלות, לקחו כסף בטעות שחא“, האשים, כשהחלה המשטרה לטפל בחקירת הפרשה.

כמו בכמעט כל פרשה ציבורית מסוג זה, נמצאו לבסוף האשמים הנוחים. חייניק וביגלמן נאסרו, שוחררו בערבות אחרי מע' צר ממושך, הודחו מן העבודה בעיריה עד לבידור דינם.

לא רק הם. שלוש שנים חיכו שני עובדי העיריה הקשישים והוותיקים לבידור המשפט. שלוש שנים פירסו את משפחותיהם בעבודות זמניות, כשהם נושאים על שכמם משא כבד של שרר עורכדין ו' הוצאות המשפט העצומות. לבסוף פסק ה' שופט המתווה אליהו מני: זכאים במר' בית סעיפי האשמות.

69 פרטי אישום היו כלולים בגליון ה' אישום שהגיש נציג היועץ המשפטי לממש' לה, נגד חייניק וביגלמן. הם הוואשמו במר' בית סעיפי החוק הפלילי: בהוצאת כסף בטענות שחא, במעילה ובקשירת קשר ל' עשות פשע. כשקרא לפני חצי שנה השופט מני את פסקדין הארוך והמנומק, נצצו דמעות בעיניהם של שני העובדים המזוכים. כי פסקדין של השופט, ששמע במשך עשרות ישיבות ארוכות קהל עצום של דעים, היה גליון אישום גדול נגד מנהלי מחלקת ההחזקה של העיריה ונגד לבנון עצמו. למרות שהשופט מצא את חייניק ואת ביגלמן אשמים באופן טכני בפרט אישום אחד מתוך 69 הפרטים האחרים, קבע הוא בפסקדינו: „אין להטיל על ה' נאשמים, שהם פקידים נמוכים ודרכם לא מלא אחרי הוראות הממונים עליהם, אח' ריות... גם מידת אחריותם לתוצאות, ב' מידה שנתגלה, היא קטנה באופן יחסי. מ' כל מקום, ודאי שלא רק הם לבדם היו צריכים ליתן את הדין.“

אוספים את הנוהלים. השופט מני קיבל את דעתם של פרקלטי הנאשמים. עורכדין שמואל תמיר, אלכסנדר טל ו' איה מרנסקי, חייניק וביגלמן ערכו את הרישומים הכוזבים בפנקסי העיריה — קבע השופט — לפי הוראותיו של פייכמן, שלא הועמד לדין, לא נאסר ולא הודח. לבנון עצמו ידע על כך: „...מר לבנון לא רצה להסתכל בקבלות שהוגשו לו. הוא גם לא הופיע ולא העיד בפני כי רומה וכיצד רומה, או שתשלום הסכומים ומסירתם לחייניק, באמצעות פייכמן, ועשו כתוצאה מהנואה... אני משוכנע שחייניק לא מעל בכספים.“

לבנון סירב להופיע ולהעיד בבית-המש' פט. הוא גם סירב אחרי זיכויים של שני הפועלים — שתיקנו ושיפצו במסירות את דירתו לפי הוראותיו — להחזירם לעבודה, למרות שהשופט בעצמו קבע בפסקדין: „אני סבור שהרשעת הנאשמים בעבירות שנמצאו אשמים בהן (בפרט אחי: חתימה (המשך בעמוד 12))

לכל מיפעל ציבורי בארץ קיימת אידיאולוגיה מתאימה. תמיד נמצא העסקן המוכן לנאום על הצדדים הלאומיים-היסטוריים של המעמד הפעוט ביותר. מיבצע בחירת מלכת המים נערך ללא יומרה של אידיאולוגיה מלאכותית, וללא כל "ציונות", הוא נועד להדגיש את הצד הרענן והנאה, את יופי הדי-עלומים של הנוער הגדל בארץ-חופים. מבחינה זו היתה הצלחה. במשך שלושת חודשי הקיץ רואיינו צעירות בנות כל הגילים, בי שעה שנהנו מגלי הים התיכון או מימי ים כינרת. כאשר נערך הדי-שבוע נשא הבחירה התכנס קהל של מאות, אשר ידע להעריך את המעמד באותה רוח שבה נערך: עליונות טובת-לב, גישה נאה ו-אוהדת לכל המועמדות, תשואות לנבחרות, ונכונות מלאה לבלות ליל-קיץ עליו, בשמחה טבעית ול-בבית מוקפים יופי וחרן נעורים.

של מלכת המים; אסתר קובאץ, סגנית ראשונה של מלכת המים; יהודית מזרחי, מלכת המים '58. את הכתר והשרביט למלכה הכינה במיוחד עבודה חנות התכשיטים "סופר" מרחוב דינגוף 121 בת"א.

שש המועמדות בנות-המזל, אשר זכו בתוארים: מינה זקס, נסיכת המים של ירושלים; מאירה שש"טוב, נסיכת המים של תל-אביב; ערה דינור, נסיכת המים של חיפה; תלמה נויפלד, סגנית שניה

**בארדו הישראלית - כר
הקהל, וכחר בה להיות**

**בריג"ים
קרא לה**

מלכת המים

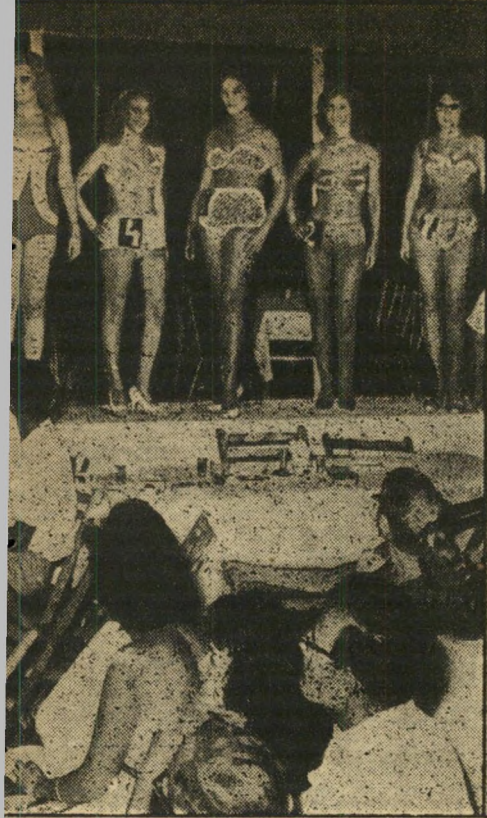

ובלי תוארים, שביניהן בלבד אפשר היה לערוך תחרות יופי. בין הגברים בלטו דיפלומטים, קציני צבא, אמנים ותיירים.

בחדר ההלבשה המרווח, ליד בריכת המלון, התרכזו המועמדות שלוש שעות לפני התחלת הנשף. על החשש הטבעי מהופעה ראשונה בפני קהל בפרום כזה, נוסף עתה החשש זו מפני זו. לבושות בבגדיים ססגוניים, נעולות בנעליים גבוהות-עקב, הכינו הנערות את כלי נשקן האחרונים לקראת ההסתערות על קהל הדי-בוחרים. הקוסמטיקאית עליוה עולש ועוזרותיה עברו ממועמדת אחת לשניה, הוסיפו לאיפור שידגיש את האופיני והמיוחד בפניה של כל אחת מהן. הבחורות עצמן ניסו להפיג את התרגשותן בדרכים שונות: חלקן הציץ מבעד לווילון בקהל שבחוץ, חלקן קשר קשרי ידידות עם המועמדות האחרות. אחת אף השתרעה

לראשונה בתולדות מדינת ישראל, התערבו הדי-שבוע דיפלומטים זרים בבחירות מקומיות. הם לא רק ניהלו תעמולה נלהבת בין קהל הבוחרים, אלא אף השתתפו בפועל בבחירה, הטילו פתקי בוחר אל הקלפי. אולם לא היה כל חשש פן יאבדו בעקבות התערבות זו את משרתם, או יוכרו כאישים בלתי רצויים. כי הבחירות היו בחירות מלכת המים של ישראל, לשנת 1958.

היו אלה בחירות דמוקרטיות למופת. 19 הנערות שהתמודדו ביניהן על הכתר היו צריכות לעמוד קשה על מנת לשכנע את מאות הבוחרים והבוחרות להצביע עבורן. הבוחרים, שנאספו על כר הדשא הענק של מלון רמת-אביב, סביב שולחנות ערוכים תחת כיפת השמיים המכוכבים, לא היו קהל שאפשר לשכנעו על נקלה. היו שם יפהפיות החברה הישראלית, מלכות עם תוארים

הקהל משרה, אשר עברה את מבחן הקהל, זכתה לתשואות.
גרא לא הסתפק בשאלות סתמיות. הוא דרש מהנערות גם להוכיח את הצהרותיהן. למשל, כאשר הצהירה אליס בונדפילד, יפהייה בלונדית בת 17, כי בין חובביותיה כלולה גם השירה, עמד גרא על כך שי' תוכיח זאת. אליס התגברה על התרגשותה, פצחה בקטע של שיר. כאשר הודיעה אדי' בה קורט, בלונדית גבוהה קומה מרמתי'גן, כי היא לומדת באקדמיה למוסיקה ומתעתדת להיות מורה למוסיקה, ערך לה גרא בו' במקום חידון מוסיקלי קצר. התזמורת ניגנה קטע, ואדיבה הודיעה באדיבות: "סנגו לה קומפרטיטה". עוד קטע, ואדיבה זיהתה אף אותו: מרש החתונה של מנדלסון. היא עב' רה את המבחן.

★ ★ ★

גם חידון תנ"כי

מאירה שפיטוב, הדוגמנית בעלת הצמח הארוכה, שנאלצה להקריא את אחד השירים הטרגיים שהיא מחברת והר' דתה גם בעובדה שהיא קוראת תנ"ך לעי' תים קרובות, ערך גרא חידון תנ"כי קצר. שאל: איזו אשה בתנ"ך קשורה גם במלכות וגם במימ? מאירה היססה במקצת. מצאה לבסוף את התשובה: "בת-שבע! דוד המלך ראה אותה כשהתרחצה במים על הגג, ועשה אותה מלכה".

גם לגאולה אהרונ' השחרחרות והנייני, אחותה של הזמרת חנה אהרונ', שהצהירה כי היא מחבבת סיוף, ניתנה ההזדמנות ל' הוכיח את יכולתה. גרא הושיט לה סיוף, נטל לעצמו סיוף אחר, וניגש לקרב. אביו המנוח של גרא, נציב בתי-הסוהר גרי גרא, היה סייפן מצטיין. אך הבן נכנע במהרה למתחרה היפה.

למועמדות אחרות היו הצהרות ותשובות מבריקות. כשגילתה יונה מרון כי היא סטודנטית למדעי המדינה בירושלים, וגרא היתמם לשאול: "מדעי איזו מדינה?" הת' נדבה יונה השחרחרות להוסיף אותו לשיר' עורים פרטיים. מינה זקס, הירושלמית שי' נבחרה לאחר מכן כנסיכת המים של ירו' שלים, הודיעה כי תחביבה הוא לאסוף בחור' רים ולשחק איתם. רק כשתמה תדהמת הקהל, התברר כי מינה אוספת בחורים ל' תיאטרון מסד הירושלמי, על מנת להופיע עמם במישחק על במתו.

מרתה ליאופולד, שנשאלה מדוע אינה מ' שנה את שמה לעברית, הביאה מיד קטע משירו של י. ל. גורדון, המוכיח כי מרתה הוא שם עברי. לצעקת אחד הנוכחים: "אבל איפוא יש ליאופולד אצל יל'גז" העדיפה לא לענות.

גרא הצליח להפליא בתפקיד המנחה. ב' המור ובטאקס נזהר שלא להפוך את תצו'

שרה לוי, עדינה פכלר, מאירה שפיטוב ואליס בונדפילד עוקבות במתיחות רבה מתוך החדר בו חיכו אחר המתרחש על הבמה, בצפייה לתורן להופיע בפני קהל-בוחריהן. מתכופפת אליהם משמאל: גאולה אהרונ'.

מתיחות

נכחת על כסא, עלעלה ברומן ועיר. רק כאשר נכנס אריק ("מחקה הקולות") אמיר, והצליח לאסוף סביבו את כל ה' נערות, כדי לשעשען בלהטוטי קולות ה' חיות שהשמיע, פנה מעט המתיחות. גל של עליצות כיסה על ההתרגשות, ברגעים שלפני היציאה אל הקהל.

★ ★ ★

כולן ביחד וכל אחת לחוד

ההסתערות על הבוחרים החלה כמ' עט ללא התראה מוקדמת. לצלילי ה' מארשים של תזמורת דו-ציקארלו החלה ה' שדרה הארוכה לנוע לעבר היעד. על המור' עמדות היה לסובב את בריכת השחיה ואת הוירה המרוצפת שלפניה, לעלות על המס' לול הארוך והמורם שהוביל לאורך עשרות מטרים עד למקום שם ישבו חברי הועדה הציבורית, אשר נבחרה בתחילת הערב מבין קהל האורחים כדי לפקח על הניגות הבחי' רות. החמישה: גירי מלמד, בעל דפוס אופ' סט, לשעבר מגדל כננות במקסיקו; מוזס שורצפלד, בעל שרשרת חנויות מעדנים מ' ניו-יורק; סם מורדון, מנהל משרד נסיעות מחיפה; חנה ערמון, עקרת-בית, אשת נציג התעופה במשלחת משרד הבטחון לניו-יורק;

19 בנות המים של ישראל חזרו לכסיסן, אחרי הסתערות הרכוש הראשונה. הקהל עוד רגש כולו, מסר את רשמיו זה לזו. וכבר החל גרשון גרא הציר חדהלשון שנבחר כמנחה הערב, להעלות את המועמדות בזו' אחר זו על הבמה, כשכל אחת מהן עומדת בחקירת שתי-עורב קצרה, כדי לשכנע את הקהל מדוע דוקא היא צריכה להיבחר כי מלכה.

סבילת-האש הראשונה נפלה בחלקה של שרה לוי, גינ'גית-כספית תל-אביבית. עד מהרה התגלתה כאחותם של שחקני הכור' רגל המפורסמים שלמה וחולי לוי, ושל אלון האיגרוף לשעבר אקא לוי. ברוח סר' בה ובהמור הצליח גרא להסיר את אימת

בקיאות במוסיקה, בספורט, בספרות, בתנ"ך. בתמונה הוא נראה מתכונן לקרב-סיף עם הסועמדת גאולה אהרונ'. את החברות השאילו יעקב חודרוב ויוסלה מרימוביץ, בעלי החנות למכשירי-ספורט.

היה, לדעת כולם, הצייר גרשון גרא, אשר שימש כמנחה הנשף. הוא ידע לדובב את המועמדות ולעזור להן להתגבר על התרגשותן, הראה

גיבור הערב

גת המועמדות למחזה חלגארי. רק פעם אחת אירעה תקלה קטנה בתכנית. עליוה הגיע למסלול, מערה ונפלה מעל לגשר, אל תוך המים. מרוב התרגשות שכחה כי היא יודעת לשחות וצעקות הנוכחים במקום ה' רצמו את כל הקהל על רגליו. היה זה אריק אמיר, מחקה הקולות, שהציל את המצב. הוא קפץ בבגדיו למים, הוציא את המור' עמדת הרטובה, העלה אותה על הבמה כשכולו רטוב מכף רגל ועד ראש.

★ ★ ★

תרומת האמנים

כאשר ירדה אחרונת המועמדות, ה' חלו הבחירות. ויוכחים ניטשו סביב כל שולחן. אולם כבר מלכתחילה היה ברור כי הקרב הגדול יהיה נטוש בין שלוש מור' עמדות: תלמה נויפלד, בתו של הכדורגלן נויפלד המפורסם ושחינית שהופיעה עם מגן עמוס כחריסר מדליות בהן זכתה עבור השניה בשחיה, קצרה גלי התלהבות בהת' נהגותה האצילית: אסתר קובאץ', בת ה-22 מרמת-גן, שנישאה רק לפני ארבעה חדשים ושגופה החשוב, על מידותיו התואמות, עור' רר את קנאת חברותיה, שכלל אחת מהן היה גוף מושלם משלה, ויהודית מזרחי, הצעירה שבמועמדות, בעלת השיער הזהוב והדמיון המפתיע לברניג'ט בארדו.

אחרי ששתי חברות הועד אספו את פתקי ההצבעה בקלפיות ועולות, הסתגר חבר ה' שופטים בחדר נעול כדי למיין את מאות פתקי הבחירה ולקבוע לפיהם את המלכה, שתי סגניותיה ונסיכות שלוש הערים הגדור' לות. רק אז לבשו המועמדות את שמלות הנשף שלהן, הצטרפו לבני לחיתום, ובאווירה שלחה ונעימה התערכו בין בוחריהן. "אני הצבעתי בעדך", הסביר גבר אחד לאחת ה' נערות, "התרשי לי לרקוד עמך?" הנערה לא יכלה לסרב לאדם שנתן את קולו למענה.

ההפסקה שיצר מגיין הקולות הממושך גוצלה לריקודים ולהופעת אמנים על הבמה. היו אלה האמנים הידועים ביותר של יש' ראל, אשר תרמו את כשרונותיהם המגוונים להצלחת הנשף. אילקה ואביבה, ריקה ויו' חנן זורא, וצדוק סביר (שמיהר להגיע מ' הופעה בחיפה) ריתקו את מאות האורחים למקומותיהם. אחריהם הופיע אריה הרשל' קוביץ' (הרשלה), זמר חובב אשר נתן מושג מה ממה שקורה באמריקה לאזניהם ועצביהם של הנוכחים כאשר אלביס פרסלי מופיע על הבמה.

רק אחרי חצות הסתים מגיין הקולות. התוצאות, סגורות בכעספה חתומה ביד' חבר השופטים, הוצאו אל הקהל ברוב קור' לות ניכר זכתה יהודית מזרחי בתואר מלכת המים. אסתר קובאץ' ותלמה נויפלד, כשרק שני קולות מבדילים ביניהן, זכו בשני תור' ארי הסגנות. מינה זקס זכתה בתואר נסי' כת המים של ירושלים, מאירה שפיטוב בתואר נסיכת תל-אביב וערה די-גור, האד' מונית לידת קיבוץ איילת-השחר, בתואר נסיכת חיפה. סיכם את המאורע חבר הועדה הציבורית מוזס שורצפלד, מניו-יורק: "זה היה המאורע ההוגן והנאה ביותר שראיתי בחיי. והאמינו לי, כבר ראיתי הרבה מאור' רעות ב-78 שנות חיי".

אנע המכריע - דקות ספורות לפני פתיחת הקלפי

אריה המציל
אריה אמיר, מחקה הקולות, יושב בין הקהל כאשר נפלה עליזה למיס. הוא קפץ למים בבגדיו. בתמונה נראים השניים רטובים.

אס' 17 במים
בעברה מעל לגשר, החוצה את הבריכה, מעדה עליזה וינברג ונפלה למים, נמשתה מהם תוך שניות מספר.

בפעולה
הקוסמטיקאית עליזה עולש, בע" לת המכון ברחוב דוב הוז 14 איפרה את כל המועמדות, הגישה לכל אחת מהן ש.

מנין הקולות
מוזס שורצפלד, מניירוק, גירי מלמד, מתליאביב, סס מורדון מחיפה, בתיה בנדיקס מתליאביב וחנה ערמון מתליאביב, סופרים את הקולות.

ביקורת ציבורית
אחרי שעברו על פני ה' מסלול המוגבה, בין שול- חנות האורחים, ירדו המועמדות אל הבמה של חברי הועדה הציבורית.

עם 14
אתר קובאץ, ע' נבחרה לאחר מכן משיבה לשאלותיו של המנחה.

12

כך חוסלה הכנופיה

השכם בבוקר פותח מדי יום ביומו יצחק חיימוב, פקיד בחברת הנסיעות הלל, את משרד החברה ברחוב הרצל בתל אביב. ביום ראשון השבוע, ניצב חיימוב כמנהגו מדי יום ביומו בפתח החנות, צפה ברחוב הרצל הקם לחיים חדשים אחרי מנוחת הלילה הארוכה. לפתע, משכה תנועה בלתי רגילה את תשומת לבו. מתוך מכונית שעצרה לידו, ירדו שלושה אנשים כשהם מובילים אתם צערי. "זהו השודד!" צווח חיימוב בהתרגשות. "זהו השודד!"

בשמונה בבוקר פתח ראובן פרנקפורט, בעל חנות האקדחים שנשדדה לפני ארבעה חודשים את חנותו. ברוך השם, קידם את פניו חיימוב, תפשו את השודדים שאת ברוך השם. אחרי כמה רגעים צלצל ה' טלפון בחנותו של פרנקפורט. "תכין קוג' יאק", הודיע לו אריה נאור, ראש הענף ה' פלילי, "מצאנו את האקדחים".

מטה מחוז תל אביב: "זהו האקדח בו נרצח המהנדס יעקב פיאטלי, הודיע הקצין זאב שפירא, המומחה המשטרתי לנשק, כל הסימנים מעידים על כך".

קציני תל אביב, כשנאור ופגל בראשם, צהלו ושמחו כילדים קטנים. אבן ככרה נגולה מעל ליבם. גל הפשעים שעבר על העיר בחודשים האחרונים מבלי שהם יוכלו לעשות נגדו דבר, ערער במידה ניכרת את מעמדם. בחוגי המטה הארצי דיברו כבר בקול רם על כך שקציני הענף הפלילי בתל אביב אינם מוכשרים לתפקידם. "חיסל" גו את כנופית שודדי האקדחים ואנחנו ב' דרך לגילוי של רוצח פיאטלי, הכריז נאור כמנצח באוזני הכתבים שכונסו במיר חד למשרדו. "זהו תוצאה של חקירה מאו' מצת", שיקר מפקד יואב פלג.

מכנת תעמולה משומנת

אחרי ישראל בנצינוי ורפאל חגיבי, אלופי הפשעים שהסגירו את עצמם למשטרה מבלי שזו היתה אפילו בעקבותיהם — שוב נהנו קציני תל אביב מן ההפ' קר. במשך יותר משנה הודיעו הם ואנשי המטה הארצי כי "טובי החוקרים עוסקים בחקירת הרצח בקולנוע צפון". ההשערות והגירסות שהעלו ככל הזדמנות הגיעו ב' מספרן לעשרות: "הפושע הוא משוגע", הודיעו לכתבים. בהזדמנות אחרת: "זהו פשע שבוצע בידי פושע חובב". ושוב ה' פעם: "זוהי פעולתה של מחתרת פוליטית".

לפני כארבעה חודשים נשדדה חנות ה' נשק של פרנקפורט ברחוב הרצל. שוב החלה מכונת התעמולה המשטרית, המשר' מנת היטב בחוסר היעילות המקצועית של ראשי המחוז, לפעול בכל המרץ: "החוק' רים כבורים שזוהי פעולה של מחתרת, העלו מיד את ההשערה הנדושה והמגוחכת שהם אוהבים להעלותה בכל הזדמנות כדי להטיל את הכדור ליד אנשי השב. אחרי כמה שבועות, כשהציבור רצה בכל זאת לדעת מתי תגלה המשטרה את שודדי ה' אקדחים, הודיעו עתוני הערב מפי "טובי החוקרים": "את שוד האקדחים ביצע צעיר רים חסרי עבר פלילי ומשום כך מתקשה המשטרה בחקירה ובגילוי עקבותיהם".

עברו כמה שבועות נוספים ומעשה שוד חדש החריד את העיר: חברת הנסיעות אור' ריינט ללוי ברחוב ישראל נגארה נשדדה

בצהריים. גם הפעם הודיעו חוקרי המש' טרה כי קיימת אפשרות של "מחתרת חד' שה", של "פושעים חובבים", של "חילים משוחררים", ועל כל פנים, "אין שום קשר בין מעשי הפשע בקולנוע צפון, בחנות ה' נשק ובחברת הנסיעות".

בשבועות האחרונים ארעו שלושה מקרים של פשעים חמורים נוספים: שוד ברחוב פרוג, שוד ברחוב חובבי ציון ורצח הדקור' ראטור יחזקאל שיפטר מרחוב פינסקר. מגוחכים גם בעיני פיקודיהם ומלחים מבטי לעג מצד הציבור כולו, כשגם עתונות השלטון מטילה ספק בכשרונם למלא את תפקידם, המשיכו הקצינים להכריז: "השוד ברחוב פרוג וברחוב חובבי ציון הם מעשי ידיו של פושע חסר רעבר", הכריזו כשה' חקירה נכנסה למבוי סתום. "הרצח ברחוב פינסקר, הוא מעשה ידיו של מכיר המש' פחה או אדם שהכיר היטב את שיפטר. ה' שוד מבויים", חזרו על הודעותיהם המ' גוחכות.

גם שמחתם של תושבי העיר על חיסולה של אחת הכנופיות המסוכנות המתהלכת ברחובותיה כשהיא חמושת אקדחים, אינה יכולה להאפיל על העובדות הברורות: כנו' פיית שודדי האקדחים, שלפחות אחד מ' חברה השתתף גם בשוד וברצח ליד קול' נוע צפון, לא היתה "מחתרת פוליטית" וגם לא היתה מורכבת מ"פושעים חובבים". כבר עכשיו, גם מתוך מסך האופל המזוה' וה' משונה של המשטרה, מבצבצת הידיעה כי הפושע המכונה "טומי" הוא בעל עבר פל' לי והורשע על 18 חביות סוניה, נדון, ריצה מאסר של שנה בבית הסוהר והועמד תחת פיקוחו של קצין מבחן.

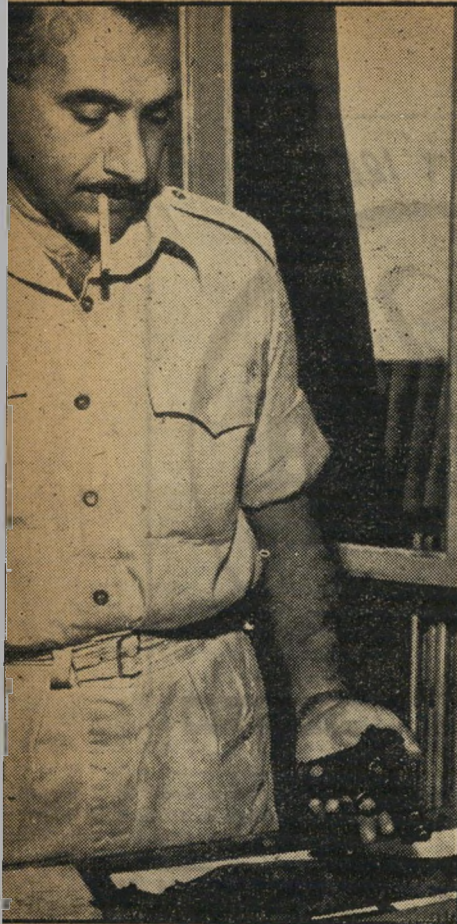
נשק מז העולם התחתון

במשך כל השנה שעברה מאז הרצח בקולנוע צפון יצאו קציני המשטרה מגידרם כדי להוכיח את יעילותם. לאחרונה, הפציצו את הציבור בהודעה סנסציונית, ה' דיעו כי הצליחו לשחזר את צורת פניו של הרוצח, לעצור חשוד שכמוכן אסור בתכ' לית האיסור היה לפרסם את שמו. לבסוף, אחרי הרעש, שוחרר העצור. התמונה ג' נזה. עכשיו, אחרי שהחשוד החדש נעצר כשברשותו האקדח בו בוצע הרצח לדב' רי המשטרה, מתברר כי הוא אינו דומה כלל ועיקר, אפילו בפרט אחד, לתמונה שפורסמה. תלוי איך מסתכלים על התמו'

אותה שעה היו שבעה אקדחים שונים מונחים על שולחנו של נאור. בחיפוש מקרי שנערך באחד מבתי בני ברק, אחרי שצעיר בשם רויאל רונטאל התלונן על כי תקפו אותו, מצאו אנשי המשטרה את מצבור ה' אקדחים. "מספרי האקדחים מתאימים למס' פרי האקדחים שנשדדו בחנות הנשק ברחוב הרצל", הודיעו אנשי המחלקה ליהוי פלילי של המטה הארצי שבדקו את הנשק.

קציני מחוז תל אביב קצפו על רגליהם. הידיעה חיטלה אותם. הצעיר שבביתו נמ' צאו האקדחים הובא מיד למטה המחוז. לא היתה דרושה חקירה נמרצת כדי לשברו: "אני ביצעתי את השוד ברחוב הרצל וגם את השוד בחברת הנסיעות ברחוב ישראל נגארה. עשיתי פשע ואשלב בעדו". הורה ברצון בפני החוקרים. הוא סיפר גם על שותפו לפשע, שוטר לשעבר ששומרר מס' בות איהתאמה פסיכית לתפקיד וצעיר נור סף שאת כתובתו לא ידע. שכניו של הב' חור סיפרו גם הם בחיך: "הוא תמיד היה מספר כי שד את חנות האקדחים ברחוב הרצל", סיפרו, "אבל אנחנו לא האמנו לו".

עד מהרה הוקמו על רגליהם כל מדורי הבילוש בארץ. הקצין שילוני מירושלים הכיר את הצעיר המבוקש, ששטריו תל אביב ידעו כי כינויו הוא "טומי". שילוני אמר כי הוא גר בחיפה. ראש מדור הב' לוש החיפאי, קרל זינגר, עצר אותו בדי' רתו. מתחת למיטתו נמצא אקדח נוסף. למחתרת בבוקר עבר זרם חשמלי נוסף ב'

האקדח בו נורה לדברי המשטרה ה' מהנדס יעקב פיאטלי, מוח' זק בידי המומחה המשטרתי, מפקח ראשון זאב ("ביל") שפירא. בעזרת בדיקה מיקרוס' קופית של סימני הנוקר על תרמיל אקדח הפי. אישר שפירא כי אמנם נרצח פיאט' לי באקדח זה וכי תרמילו של האקדח, הם אלה אשר נמצאו בקרבת מקום הרצח ב' קולנוע צפון בתל אביב לפני כשנה לערך.

נה", אמר נאור לכתבים שרצו לברר זאת. גם בחקירת מקרי השוד בחנות הנשק ובחברת הנסיעות נקטה המשטרה בצעדים מחייקי לכת: היא הורתה לאחד ממודיעיה להתחיל ברכישת נשק בכמויות גדולות. עשרות עשרות של אקדחים נקנו מאנשי העולם התחתון, על מנת להשחת את מס' פריהם למספרי הנשק שנשדד ברחוב הרצל. התוצאה: אפס.

שתי החוליות החסרות

שיב, הצליחה המשטרה לחסל כנו' שיה מסוכנת — לשמחת הציבור — בדרך מקרה בלבד. הצעיר שברשותו נמצאו שבעה מתוך אחד עשרה האקדחים, סיפר במשך חודשים רבים לכל מכיריו וידידיו כי הוא הוא ששדד את חנות הנשק בתל אביב. אף אחד לא רצה להאמין לו כמובן ולגביו צדקה המשטרה בהכריזו כי הוא "פושע חובב", אולם הראש המתכנן והמ' ארגן, האיש שביצע גם את הרצח בקולנוע צפון, היה פושע מועד, בעל 18 תיקים. טביעות אצבעותיו צריכות היו להמצא ב' ארכיון המשטרה, שיטות פעולתו בתיקי ה"מודוס אופרנדי" ושמו וכתובתו ברשימת החשודים הקבועים. למרות כל זאת, כש' החלה המשטרה לחפש את האקדח שנגנב לפני הרצח בקולנוע צפון ממחסן הנשק של בית אורן, בו נמצא אותה שעה הפושע המועד שכונה "טומי", לא חקרה אותו כלל ולא התחקתה על עקבותיו. "החוקרים לא העלו על דעתם אפשרות זו", הודיעו חוגי המשטרה כשנשאלו על כך.

חיסולה של כנופית שודדי האקדחים ומ' עצרו של מחזיק אקדח הרצח בקולנוע צפון, מעידים פעם נוספת על העדרן של שתי חוליות חשובות ביותר בעבודות החקירה של כל מנגנון משטרה מאומן, מקצועי ויעיל: **רשת מודיעים** נאמנה המסוגלת למסור ידיעות מוסמכות על תנועתו של כל פושע ושל כל חשוד. על מצבורי נשק, על צעירים המתפארים במעשי שוד שבצעו ועל פושעים העוברים מעיר לעיר. **רשימות מעודכנות** ומסכנות של פושעים למיניהם, של שיטות פעולה, של פושעים יוצאים ונכנסים לבתי כלא ושל תנועותיהם בכל מקרה ומקרה.

שתי חוליות אלה אינן נמצאות כיום בידי המשטרה. גם מעשה הניסים האחרון המוצלח שאירע בתל אביב, אינו זורה חול בעיני הציבור. רק הקמתו של מנגנון משטרתי יעיל ומקצועי, חסר פניות פוליטיות, יחסל את דאגתם של תושבי תל אביב: גל ה' פשעים הגדול העובר על העיר הגדולה ביותר בישראל.

החוקר

אריה נאור-שמילובסקי, ראש הענף הפלילי של מחוז תל אביב, נשם לרוחה כשנודע לו על מציאתם של האקדחים שנשדדו בחנות הנשק של ראובן פרנקפורט בתל אביב. גל מעשי הפשע הבלתי פתורים שהציף לאחרונה את תל אביב יצר בקרב הציבור את ההרגשה הברורה כי נאור צריך ללכת עתה, בזכות קטטה מקרית בין אנשי הכנופיה, חזוג נאור את נצחוננו: "חיסלנו את הכנופיה", הכריז באוזני הכתבים.

הקרב

מנהל החשבונות של משרד הנסיעות אוריינט ללוי ברחוב ישראל נגארה בתל אביב מנקה את משקפיו אחרי שנחבש בתחנת העזרה הראשונה מיד לאחר השוד. משרד אוריינט ללוי במרכז העיר נשדד שבועות אחדים אחרי שוד האקדחים ברחוב הרצל. המשטרה שלא הצליחה לגלות את השודדים במשך זמן רב, פרסמה אז כי "קיימת אפשרות שמחתרת חדשה" ביצעה את השוד וכי השודדים הם "מחוסרי עבר פלילי".

נחמה הנדל
חיבוא דוחף החוצה

הקאמרי. התוכנית היא ליצור חוגים מקיילים במסגרתם, אך לא בפעולתם, לחוג הבימה לנוער ולאגודות "נוער חובב מוסיקה" שליד התזמורת הפילהארמונית. היי חברים בחוגי הנוער של הקאמרי, תלמידי בתי-הספר התיכוניים, ישתתפו בפעולות שונות מיוחדות של התיאטרון, בנשיף פורים אמנותי גדול, בדיונים על ערכה האמנותי של כל יצירה ויצירה ובפגישותיהם עם במאים, שחקנים וסופרים... שמוחתה הנצחית שוררת צהה במעונם של ראשי תיאטרון סמבטיון: שנתים אחרי שעזבו את חדר האופור המשותף שלהם בתיאטרון מוגרבי, חוזרים אליו עתה זאב ברלינסקי ומרדכי בן-זאב. לפי החוזה שנחתם עם משפחת מוגרבי יציג סמבטיון פעמיים ב-שבוע, באולם שפועלי הקאמרי פינו אותו השבוע כשהם מעבירים את התפאורות הישנות ואת המחשן העתיק למחסני הסכינות בסרפנד. פרט מענין: בחוזה שנחתם עם הסוכנות, על החכרת המחשן הריק ל-תיאטרון, התחייבה הנחלה הקאמרי לפרוק את התפאורות בעזרת פועלי סרפנד בלבד, מחשש שפועלי התליאכייים של התיאטרון ירכשו "חוקה" במחסני הסוכנות... תלג בורת צרפתית לבלול האמנים הזרים המתחדש, כשלהקת מרתה גראהם צועדת בראשו, יספק השנה האמרגן ברוך גילאון, הפועל בשיתוף עם השגרירות הצרפתית. בחודשה הקודמת ציטט גילאון את מכתבו בעברית של שגריר צרפת בישראל, פיר גילבר, לשר החינוך ולבן ארץ: "... אולם כדאימרי אינש, אם אין קמח אין תורה — ולמען השגת קמח זה (מטבע זר להופעות האמנים), דרושה עזרתו של כבוד השר. לא נבצר ממני כי על פי שר האוצר יישק כל דבר הקשור בצרכי העולם הזה. יואל נא... להמליץ בפני 'בעל האשכולות'... מיוזם-אויזר, במאי זר ומקומי, עתידים להציל ולהחיות את תיאטרון אהל בגלגולו החדש כקאופרטיב שחקנים. אחרי שהוציאו את כספי הפיצויים לשיפור האולם והבמה, שכרו בעלי האהל החשישי-ישינים את הבמאי אברהם אסיא, שביים את 'יומנה של חנה סנש', ואת הבמאי היי קילוס... תחרות פזמונים מקורית הכריז השבוע תיאטרון סמבטיון. אחרי ששירם של ידי ויוחנן זראי תיבת המזינה, זכה בהצלחה בכל מקום מחוץ לקול ישראל, שם נאסר לשידור, הציע במאי התיאטרון גרעון שמר להכריז על תחרות לחיבור בתים נוספים לשיר זה. הסיבה: צרכנים שונים של התיאטרון המשלמים מי ראש בעד ההצגה, דרשו להשמיט בתים מסוימים מפזמון זה. ההסתדרות דרשה למחוק את הבית על פנתם לבון המחסל את סולל בונה ובצבא ביקשו להשמיט את הבית על דיין: 'היה היה אי-פעם רמסכ' / אשר ניצח בכל המלחמות / אז הוא חשב שגם לנאום זה קל / אז מתברר שזה קשה מאוד'. במקום הבתים המושמיטם, התבקש קהל מבקרי סמבטיון לחבר בתים נוספים... תיאטרונים הילדים ימשיכו להתחזות גם השנה. מרכז המורים לא יאחד את תיאטרוננו תליל עם התיאטרון המתחרה של מנחם גולן, תליון.

אמנות

יצוא

סאליבן ראה, סאליבן לקח

גן בית ציוני אמריקה בתל-אביב לא ראה מימיו חזיון כמו זה שהתרחש בו לעיני קהילאליפס, ביום רביעי שעבר: כמו חסידי המרקדים לכבוד רבם, או נתינים-מושד פלים המפוזרים בפקודת הפריץ-שליטם, הפגינו רבים מאמני ישראל, המקצועיים והחובבים, את כשרונותיהם ואת חוסר-כשרות נותיהם בפני אליל הטליוויה האמריקאי, אד סאליבן (העולם הזה 1091).

עם מנגנון פירסומה כפול ומשולש — של הסתדרות ציוני אמריקה, קול-ישראל ו-לשכת התיירות — עם סוכן מיוחד שבא מארצות-הברית, ועם סוכנים מקומיים רבים השפעה שנשכרו בכסף מלא — ערך סאליבן את החזיון המזור בהסכמתם האדיבה של זמרים, שחקנים, מוסיקאים ורקדנים, אשר תאחת הנסיעה לארצות-הברית וההופעה בי-טליוויה הקורצת העבירה אותם על דעתם המקצועית והאנושית.

רק מתירמעט מתוך כוכבי עולם הבידור הישראלי יכלו לשמור על שלחת רוחם, ולסרב להשתתף במחזה הבלתי-נאה. נלה בים ונגרשים נהרו כולם למבחנים המוקדמים ולזירת השחרים הפומבית, כדי לצפות בחיל ורעדה למוצא פיו של אחד מרודני עולם השעשועים האמריקאי, שבא לחפש לו נתינים חדשים במושבה מרוחקת.

צווחות מקוריות. סאליבן בא לישר אל כרי לחפש כוכבים מתאימים לתוכניתו הקרובה, שתשודר מחוף-אל-חוף במימונה של המגביית היהודית המאוחדת והסתדרות ציוני אמריקה. "סאליבן יקח אתם לארצות-הברית חמישה אמנים", הודיעו באי-כוחו בישראל, בפירסומים המוקדמים.

אולם בסופו של דבר יסעו לארצות-הברית רית לא חמישה אמנים כי אם 17 בבת אחת. יסעו רקדני להקת הריקודים המרכזית של ההסתדרות, בהדרכתו של יונתן כרמון, כשר הם מפליאים לצחח "הו, הריהו, הו! ריהו, הריהו, הו!" על סתרת התרבות המקורית הישראלית. יסע הכנר המשותף הצעיר (14) הסובבאמתי יצחק פרלמן; יסעו זוג הפסנתרנים ברכה עזן ואלכסנדר חלקובסקי, שי-איש כמעט לא שמע עליהם בישראל אבל באירופה כבר שמעו, יסע אמן הצלליות אלברט אלמולינו ותסע נחמה הנדל מבצל ירוק, יחד עם מנחם ליירוביץ, המלחה שלה — כדי לעשות פירסומה לסרט עמוד אש שהפקתו תסתיים בקרוב.

כולם נשמעו בחיל ורעד לפקודותיו של סאליבן: נעמי צורי שרה פעמיים את עץ הרימון במבחן סגור, ופעם שלישית במבחן הפומבי, כדי לשמוע סופית שהיא לא תיסע. מנחם ליירוביץ, גילח את זקנו, משום ש-סאליבן הגדול אמר לו לעשות זאת, ולהקת הריקודים תכפיל בארצות-הברית את צווי חות ה"הו, הריהו!" משום שסאליבן אמר להם שהצווחות הן ישראליות-מקוריות ורי-קודי הלהקה "עולים על אלה של להקת מוסיאב" הסובייטית, שאורחי גיורירק-שלי-מו עכור כרטיס להופעות הבאלט שלה 90 דולאר בשוק השחור.

לודרי זררה, היה רק הסבר אחד ויחיד לבהלת-הנסיעה-לולה: שאחזה אמריקאית ב-עלי רמה כמו ישראל נשרי, נעמי צורי, אברהם חילקומיסקי, ריקה ויוחנן זראי ואמן הפנטומימה חילי: המחנק המקומי מופלים ומשפלים בידי האמרגנים המקומיים, המעדיפים יבוא אמנותי-זול המכניס קופות-שפע על תרבות מקומית בעלת-רמה, אך המשתלמת מעט, רוצים אמני הבידור של ישראל ביציאה למרחב. אם לא למרחב השמי, אזי לפחות למרחבים הבלתי מוגב-לים של ארצות-הברית. אפילו בחסותם של אמרגנים גסיריות, לועסי-גומי ומופשלי שר-חל, הדומים ללודריזיה וסותרי-אמנות, בכל זאת, על אף הכל, נמצאו גם כאלה שלא השפילו את עצמם לעלות על זירת הקרקס של סאליבן. אחד מהם, אריק לביא, שענה למכתבם של סוכני-סאליבן בתשובה כי הוא מופיע ערב ערב בחוזהו התיאטרון וזו וזי האורח החשוב יוכל לראותו שם, סיכם השבוע את הפרשה כולה באימרה קולעת: שולח מבט לעברם של אלה שסאליבן יקח איתו לארצות-הברית: "הי-נתן והי לקח..."

מאחורי הקלעים

אין קמח, אין תורה

חוגי נוער מתכוונן להקים התיאטרון

חיות אני מאשן דוגמא?

כי היא טובה מאד
מפריצה אותי בעבודה
מפינה עיפות
אני מסליץ עליה

דוגמא

20 סיגריות 420 פד. עבולות • שטוחות

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
נער שנידון למוות על רצח אהובתו עומד להיתלות תוך 36 שעות. אב חולה שיכרות. תעשיין מכוניות מיליונר ואשתו חסרת האהבה מתאמצים להצילו מחבל התליה ב מרדף בגד הזמין סרט מתח בריטי העומד בדרגה אחת עם עד-התביעה. בהשתתפות סיקל ודגרייב בקולנוע ארמוז-דוד																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

בי"ם לנחגות גדול ומשוכלל, חוראה טיונית ומעשית
לכל סוגי כלי הרכב ע"י מורים מוסמכים.
קטנועים, אופנועים, מכוניות, אוטובוסים.
טלפון 61844

הכוכב אילן ביס לנהגות הטנוע • אופנוע • מכוניות • אוטובוס תל-אביב רח' השומר מס' 5 פנת רח' נחלת-בנימין 12	הכוכב אילן ביס לנהגות הטנוע • אופנוע • מכוניות • אוטובוס תל-אביב רח' השומר מס' 5 פנת רח' נחלת-בנימין 12
הכוכב אילן ביס לנהגות הטנוע • אופנוע • מכוניות • אוטובוס תל-אביב רח' השומר מס' 5 פנת רח' נחלת-בנימין 12	הכוכב אילן ביס לנהגות הטנוע • אופנוע • מכוניות • אוטובוס תל-אביב רח' השומר מס' 5 פנת רח' נחלת-בנימין 12

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

נביא בעירו

ב תלדיאביב, רגעים מספר אחרי שמנהל תנובה נשא נאום לוהט במועצת תנובה, בו דרש להנהיג את שתית החלב במשרדים ובבתי החרושת להבראת העם, הוגשו לו חברי המועצה בקבוקי מיץ וסודה.

★ ★ ★

עוצר בית

ב תלדיאביב, הופיע צעיר בן 24 ב' תחנת המשטרה, דרש מהשטר התורן: "עצור אותי! עצור אותי! אני גנב!" גילה כי גנב 10 ל"י מנוסע באוטובוס, הודה לאחר חקירה קצרה כי לא גנב כלל, אלא ביקש להיעצר אחרי שרבו עם אשתו, וזה בכל זאת ליינה בכלא, אחרי שהשוטרים חששו כי אם ישתחררו יאבדו הצעיר את עצמו לדעת.

★ ★ ★

הא בהא תליא

ב קורג'י, צפון איטליה, תלה ברונזי אבויילי בן ה-25 את עצמו על חבל, ונשאר תלוי באויר שלוש דקות וארבע שניות, ירד מן התליה כשהוא חש רק כאב קל בגבו, וזה בהתערבות שהתערב עם חבריו אשר עמדו למטה ובדקו את זמן שהיה תלוי באויר.

★ ★ ★

נביא השקר

ב הילדי, ארצות-הברית, התערב צ'ארלס ר. מוריס עם אדם בבאר, כי המטוס בו עמד האיש להמריא דקות ספורות יתאחר בהמראתו, נעצר על-ידי המשטרה באשמת אונקטישא בצלצול אל חברת התעופה, לה שיך המטוס, כי במטוס הונחה פצצה.

★ ★ ★

ועיקרן תחילה

ב ארשב, אחרי שחל שיבוש בהעברת חדשות קול ישראל לגניצ'ה והשידור בתחנה הצבאית הופסק, הודיעה קריינית גלי צה"ל על שידור הפתיחה בית הספר ל' שערווריות.

★ ★ ★

ליל מנוסה

ב נהריה, חיפשו שני חברי קיבוץ בית קמה, קלוד אלו (22) ואמה לוסיק בת 20, מקום ללון, נענו להזמנתם של אלמונים ללון במעברת נהריה, הוכנסו לצריף, שם החלו האלמונים לשכנע את הבחור לישון בחוץ ואת הבחורה להישאר עמם בחדר, נמלטו השניים אחרי שהשאירו בידו ה' אלמונים 13 ל"י שהוצאו מכיסיהם.

★ ★ ★

עזרה ראשונה

ב דימונה, התפרץ חיים כהן לחדר עבודתו של הרופא המקומי, תקף ו' היכה את הרופא, שיבר את שולחנו וניפץ את משקפיו, ניסה לפצוע את הרופא ב' אמצעות שברי זכוכית, התרגש והתעלה, וזה לשתי זריקות מהרופא שעורר אותו ושלח אותו לטיפול בבית-חולים.

★ ★ ★

BUSINESS IS BUSINESS

ב מדרון, בריטניה, קפץ לסלי גורני בבגדיו אל תוך בריכה, הציל ילד מ' טביעה, נתבע לשלם דמי-כניסה, בבקשו להכנס לחדר המלחמה כדי להחליף את בגדיו.

★ ★ ★

דלתות זזות

ב תלדיאביב, פירסם מעריב מודעה, בה מבקש אדם מהמוצא הישר לי' החורי לו את דלתות מכוניתו, שאבדו תוך כדי נסיעה.

★ ★ ★

הגמול המכופף

ב ערבה, אחרי שבקיולמטר ה' צפר ג'ית לאילת התנגס גיפ צבאי ב' גמל, נזקק אחד מנוסעי הגיפ לטיפול רפואי והגיפ עצמו לטיפול במוסך.

ולף מנקוביץ, לאלה שאינם יודעים זאת, הוא מחבר ועתונאי בריטי מחונן, ידוע ב' חוש ההומור של. וולף מנקוביץ סיר, לפני חודשים מספר, בישראל. הוא לא הת' רשם כל כך מבניין הארץ אחרי אלפיים שנה כמו מן הנשים המקומיות, ולא כל-כך לטובה. את דעתו עליהן פירסם בעתון נשים אנגלי. כתב מנקוביץ, בין השאר:

... הנשים הישראליות הן קשות מנשוא, כנשים בכל מקום אחר בעולם. אולם דבר אחד ברור: הן שותות יותר לגברים שלהן מאשר כל הנשים שבקולם.

"אחרי שבועות מספר בישראל, נוכחתי באיון מידה מתמיתסס הגברים בבריטניה אל נשים כאילו היו לא רק בנות המין השני — אלא כאילו היו סוג מיוחד של חיות.

"כל אותם הגימוסים המיוחדים, אשר נח' שבים בבריטניה כהוכחתו של הגבר המחור' נך לכבוד שהוא רחש לצור הענוג וה' נחות המטפל בו ומגדל את ילדיו — אין להם כל שימוש בישראל.

"כל הבינוס של מחמאות ומשחקי גינוי' גים הוחלף בכנות וגילוי-לב, ברצינות אשר נראית כמעט כנסות לאחד, כמוני, שמאז ומתמיד נהג בנשים באדיבות ועדינות.

"בישראל, מתקשות הנשים שפעליהן כ' חלוצות בבניית ארצן, וכחילות המגניות עליה, מוכיחים שאין הן זקוקות כלל לטי' פולם הבוכתי של הגברים.

"הגבר הסבור כי הדרך ללבה של אשה רצופה גינוני גימוס ושימת לב לדברים פעוטים — וזכה ליחס של איבה. הסיבה היא שהנערות הנולדות בישראל מתחנכות וגדלות יחד עם הנערס, מתאמנות באותם המחנות הצבאיים, וחיות חיים קומנאליים ביותר כבר בשנותיהן המוקדמות ביותר.

כתוצאה מכך אין הגברים מהמים כל הפ' תעה בשבילן, אחרי גיל שש. "תוצאה מורוה של אינטימיות קרובה זו בין נערס ונערות, שגדלו יחד בקיבוץ אחד, היא שהם מראים נטייה קטנה ביותר לשאת אלה את אלו. יחסיהם הם כשל אחים ואחיות. הם תרים לעצמם בני זוג במקומות אחרים.

"פעם או פעמיים הייתי פשוט גס-רוח במכתחן אל אשה שגאחחה ועצמאחיה היו כבר קצת יותר מדי בשבילי. הופתעתי מאד לגלות אצלה קורות רוח. לדבריה הוכחתה גישה ישראלית מובהקת לכנות מינה. ברור, אם רצונך להצליח אצל הנשים הישראליות — העלב אותן."

נדמה לי שמיסטר מנקוביץ לא ביקר ברחוב דיזנגוף.

★ ★ ★

חרץ עם עיניים כחולות

הם (1092/9) היא נורא בת 15 ונורא ירושל' מית ונורא תלמידת סמינר ונורא תלמידה טובה, והיא נורא רוצה ללמוד פעם מתמתי' קה בבית-ספר תיכון. לכן היא רוצה לתת' כתב עם נער כבן 17-16, שאיבה נורא ללמוד ושיהיה גבוה ושיהיה לו עיניים כחולות ושלא יהיה ירושלמי.

נורא.

★ ★ ★

שדושה בנות

הם (1092/10) אמנם מלבסים וחיילים משוחררים, אבל אין זו סיבה לכתוב שהם מחפשים אחר "שלושה בנות". במחשבה שנייה, אולי זה דווקא משום שהם מלבסים, הם רוצים אותן בשביל סיקניקים ובידור. אל תסתכלו עלי ככה. זה מה שהם אומרים. ואם לא מוצא חן בעיניכן, אני מבינה את' כן בהחלט.

★ ★ ★

נפשו עצובה ובדרה מאד

עם (1092/11) תוכלי להיות עצובה ביחד, אם את מאלה הנאמנות כל פעם שהן רואות את הירח במלואו, ומההרות על החיים בכלל ובפרט. כותב הוא: "טוב שאת ומדור' רך קיימים. יש לפחות אל מי לכתוב את אשר מעיק על הלב ואין לשאת יותר. ימים חולפים, שנים עוברות ואני בן 22 שנים ומה אני רוצה בחיים?"

★ ★ ★

קריירה? או, לא! בוש ממש להזכיר

זאת כמטרה בחיים בארצנו שקמה לתחייה הודות לרוח התלוצית והקרבה למען טובת הכלל, אולם גישה חיים זו לא עמדה במב' חן המציאות וההגשמה. ברבות הימים ה' גוער פנה לה עורף, והולך בדרך האנוכיות. ואני נסחפתי עם הורם וחי בתלדיאביב חיים בנאליים וריקנים במהומה, ועל כן נפשי עצובה ובדרה מאד.

"מהי חרות חיים אמיתית? אהובה נאחה

★ ★ ★

החיל גדעון כ"ץ

החיל גדעון כ"ץ ששלח לי את ה' תמונה הזאת לפירסום הוא הנפש הטובה מאייסם. כל מה שהוא רוצה, זה שהבחורה המופיעה בצילום תראה את התמונה ותבוא לקחת אותה בחזרה. כך הוא כותב: "לפני ימים אחדים מצאתי תמונה זאת באוטובוס אחד, שנסע ממגדל לתלדיאביב. החלטתי מיד שזה הטיפוס שלי."

מזכיר לכם טיפוסים אחרים, שגם כן נמצאו באוטובוסים? אנב, הבה נקרא מהיום לכלי-רכב שבו "טוצאיט" תמונות בשם "פוטובוס". זה הרבה יותר מתאים למציאות.

ומשכילה. רותי היקרה! זוהי האמת. לבי שבו אחר נערה נאחה המתעניינת בכל המתרחש בעולמנו שאיתה אוכל לחרוג מ' "המרגל", למען נמצא סיפוק נפשי."

★ ★ ★

הוי כנרת שדה

(1092/12) למרות שהיא ירושלמית, הרי' הי נשמעת חבובה מאד. היא רוצה להתכתב דווקא עם קיבוצניק מסביבות הכנרת, תש' אלו למה — למה היא משתגעת אחרי ה' כנרת. למה קיבוצניק? למה היא מקחה ש' יעזור לה במציאת דרכה בעתיד. והיא, תארו לכם, אפילו לא מבקשת שיהיה לו דם וישלח תמונה.

★ ★ ★

שום דבר לא משפר את מראה של אשה מהר יותר, מאשר גבר.

★ ★ ★

למען האיריאה

הוא בן 20. אל תראו שהוא נראה פחות (1092/13). חוץ מזה שהוא בעל השכלה תיכונית, הוא גם שקט ורציני ומוכן לעשות הרבה למען האיריאה. לא יודעת איזה, והוא אוהב לבלות ולשוחח, ופשוט אי-אפשר לי' סיים בלי להזכיר מונחים כמוסיקה, פולי' טיקה, סרטים ו"ההרבה דברים טובים".

★ ★ ★

קפוצ'ינו ודן בן-אמון

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

הציפור הקטנה שלי לוחשת לי ש' (1092/14) תקבלנה המון מכתבים: "אם יש בין קוראי מדורך כאלה המסור' גלים ליהנות מקומדיה אנגלית, מספל קפוז' קפוצ'ינו ודן בן-אמון."

מכתבים
ארוכים

צינו ומקללותיו של דן בן-אמון בשלושה בטייה אחת, כאלה שאינם נרתעים מלשבת בשורה חמישית באולם הקולנוע ובשורה אחרונה ביצע באולם הקונצרטים, ואשר גי' למ הוא כמחצית היובל לערך — מוזמנים הם לכתוב אלינו ואנו מאד נשמח לענות להם.

"מי אנחנו? נערות פשוטות, צנועות ו' שמחות. לא מספיק?"

★ ★ ★

לא מספיק, האינמקט

(1092/15) מחפש אצלך אינסלקט. הוא בטוח, משום מה, שימצא את זה דווקא אצל תלמידת תיכון או סטודנטית במוסד גבוה. הוא עצמו סיים עתה תיכון. אבל אם את סבורה שזה מספיק לו — שבי בבית. הרי' צאי את תמונתך הטובה ביותר מן האל' בום, אם את חושבת שיש לך יותר מזה, ושלחי אליו מיד. הוא נואש, נדמה לי. הוא מתהלך כל הזמן במחשבה שאין הוא יכול למצוא את שהוא מבקש.

בעצם, לא איכפת לי שתישארי בבית.

★ ★ ★

סיים או השך יודע

היא התרבה בי שלא אעיו לקלקל את מכתבה (1092/16). פשוט לא תמצאי מה לקלקל בו, היא אומרת. כמה שהיא צודקת! אני מקחה שאני טועה, אבל אני מתארת לעצמי אותה עם שיער חום-כהה, ארוך, מתוח על אוזניה ומגולגל בקוקו מאחור.

רבותי, רשות הייבור ל(1092/16): "ובכן, לא רבות ניסיתי כוחי בכתיבת מכתבים. לעתים ישנו איזה דחף פנימי המושכני לעט ולנייר, אך כמו שאמר, מה אמר? — לעט העיור לא חיה היא ה' הכר תבת — ואין פשר לכתוב." כך קרה גם

ובסוף עם מישור וולתי יוכל להבין פשרם של דברים.

"החלטתי להעמיד בנסיון כל מי שמוכן להתמודד עמי בכתיבת דברים שאינם שיג' רתיים ושאינם לקוחים מחיי יומיום, משוה מיוחד לגמרי. אפשר לקרוא לזה גם פילור' סופיה בועזי' אנפין. אינני רוצה להטיל פחד על המעוניין להתכתב ולהתמיהר ולומר שוו תהיה מלאכה קשה. דווקא את הדברים ה' אלה שעליהם ניתן רק לחשוב אפשר להס' ביר בצורה פשוטה, לפעמים הרבה יותר מ' דברים מוחשיים שאינם נתונים להסכר ב' דרך הכתובה.

"משום כך, מתחשק לי לנסות. איך אמר אותו אדם? "מילי אשר קלו, על פני גלי הזמן, קלות הן תרצונה עת כל יצירותי כבדות הערך תרדנה אלי תהום." ומי ש' חושב כי זה לא נכון יעזו דבריו נגדי!

"עם כל זאת — חוש ההומור הוא מחוייב המציאות. בלעדי אין טעם לכל הדברים ה' רציניים. נוסף לכך: לא כל אשר ידבנו לבו רשאי לענות למכתב זה. עליו להיות גבוה ובעל הופעה נאה, וגילו נע בין 28-21 שנים. שנית, רצוי שיהיה סטודנט מהאר' גיברסיטה בירושלים, בחיפה, איש צבא קבע בעל דרגה שמעל לסגן-משנה. סיים או השך יודע מה. הוא יכול לגור על הכרמל או בכל מקום אחר בארץ. אין אזור בארץ ש' אינו אהוב עלי במיוחד.

"ובאשר לי? אל דאגה. זה אשר נאה דורש נאה מקיים. אז אשתדל לעמוד ב' דיבורי."

היא רוצה שתזהו את שני הפתגמים. וכל המלים המפוצצות שלה לא הסתירו מאחיה בנאלית אחת: תמונה.

מי אמר לכם לקרוא הכל? יכולתם ל' הפסיק באמצע.

★ ★ ★

יש אנשים שיש להם כשרון למה שקור' אים משפט זאב בתוך עור כבש. זה נשמע תמים מאד עד שאתה מתחיל לחשוב על זה מחזש ונוכח בפירוש הדברים. כסו או' תה טפסעשורה, שאמרה: "יש תמון אנשים נחמדים בתלדיאביב, אבל לא הרבה." או: "כשפמתי בבוקר רואיתי שיש לי שפעת, הייתי ממש חולת." או אותו צעיר שהס' ביר: "היא אחת מאלה שאתה אוהב יותר ככל שאתה רואה אותה פחות."

ככל שאתה רואה אותה פחות."

כדורגל בועת הסכון

שגילה כלפיו בתקופה האחרונה מרכז ה-
פועל. לאנשי הפועל, בעלי הרוב בהתאחדות,
לא היה נוח כי נמצאת סמכות העומדת
מעל לרוב שלהם, אליה יוכלו נציגי המיעוט
לפנות בדרשם צדק.

נציגי מכבי ובית"ר התנגדו לעריכת הצ'י-
בעה על ביטול משרת הנשיא, בצינור כי
הסיבות שהביאו לבחירת הד"ר לאם כי
נשיא עוד החמירו השנה. ואז, להתדמית
כולם, קם יצחק זאבי והודיע כי עסקני ההת'
אחרות אינם ילדים עוד; יש בכוחם שלוש
בעצמם ואינם צריכים פיקוח. "אם הד"ר לאם
רוצה ללכת, מדוע לא נקבל את הצעתו?"

היה זה עלבון צורב לד"ר לאם, שנוכח
במקום ואשר השתתפותו הפעילה בדיונים
הוכיחה כי אם כל האגודות יפנו אליו
יסכים להמשיך ולכתן כנשיא. לרגע הש'
תררה תדהמה באולם. אולם כאשר עמד
זאבי על דעתו, להעמיד את הצעתו לקבלת

אילו רצה מישהו ללמוד השבוע את
מצבו של הכדורגל בישראל על רגל אחת,
די היה לו להציץ משך שעה קלה לאולם
בית ליסין בתל-אביב, שם נערכה האסיפה
הכללית של ההתאחדות לכדורגל בישראל.
לולא גנץ הדבר בגורלו של ענף הספורט
החשוב ביותר במדינה, קל היה לכתוב
פיליטון על המאורע המבדח היתיר בשנה
של מאורעות קודרים לכדורגל. כי האסיפה
בו נערכו עסקים מכוערים, התגלו קנוניות
בוזיות. היא לא היתה אלא אחיזת עינים
אחת גדולה.

מתוך 277 נציגי קבוצות הכדורגל שהיו
זכאים לבוא לאסיפה, לא נכחו באולם אלא
צפת יותר ממאה איש, אשר כל אחד ייצג

ראשיהתאחדות זאבי, לאם ופינקלשטיין
"אם הוא רוצה ללכת, שילך"

התפטרות הד"ר לאם להצבעה, ודרש הצבעה
מידית, התחוללה סערה באולם.

"התמרדו, עבדים!" צעקו אנשי מכבי
ובית"ר לעבר נציגי הפועל. ואז אירע
משהו בלתי רגיל: בהצבעה החשאית ש'
נערכה, הצטרפו 52 מתוך 160 הקולות של
הפועל למיעוט של הימין, וברוב של 120
נגד 108 קולות לא התקבלה ההצעה לבטל
את מעמד הנשיא.

לא נשתנה דבר. בפעם הראשונה כי
תולדות ההתאחדות נערכה ההצבעה שלא
בהתאם להוראות המרכיבים. צבי פינקלשטיין
ממכבי ורון מבית"ר הריעו בקולי קולות,
הצהירו: "זה נצחון הדמוקרטיה". אנשי
מרכז הפועל הנדהמים ממרד נציגיהם ניסו
לצאת להתקפת נגד, הציעו לבחור 15 חברי
בית"רין עליון ברוב רגיל, שהיה נותן להם
להרכיב את כל חברי בית"רין. נציגי
מכבי ובית"ר איימו בפרישת מההתאחדות,
ומרכז הפועל הוכרח להכנע שוב, להשאיר
את בחירת בית"רין בידי הד"ר לאם.

אולם את שני הכשלונות נחל הפועל ב'
הצבעות על שני הסעיפים החשובים ביותר
של התקנון החדש: הסעיף המטיל הסגר של
שלוש שנים על כדורגלן הרוצה לעבור
מאגודה לאגודה והסעיף המציע להקפיא את
משחקי הליגה בעונה הבאה. בהסכם המוק'
דם הסכימו נציגי מכבי להצביע בעד ההק'
פאה באם הפועל יסכים להטיל את הסגר
שלוש השנים וטרואקטיביות גם על שח'
קנים שנכנסו להסגר מהראשון ביולי ה'
שנה. תיקון רטרואקטיבי זה היה מחזיר
לשורות מכבי כדורגלנים רבים מאגודותיו
שנכנסו כבר להסגר.

כאן אירעה שוב מהפכה. אחרי שהת'
קבל סעיף ההסגר, התמרד חלק מאנשי
מכבי ואף כמה מנציגי הפועל וסעיף ההק'
פאה לא קיבל את הרוב הדרוש.

עוד באותו לילה דאג מרכז הפועל ש'
הסיפור על המרד בשורותיו לא יופיע בשום
עיתון. בעתונים הופיעו ידיעות סתמיות
על הנהלה החדשה שנבחרה להתאחדות.
היא לא היתה שונה בהרכבה ובאישיה מ'
הנהלה הקודמת. שוב נבחר יצחק זאבי
מהפועל כיושב-ראש ההתאחדות, וגרישה
פינקלשטיין ממכבי כסגנו. שוב נבחרו עס'
קנים מושחתים כצבי ברים וכולמן קליאטס
להנהלה. האסיפה הכללית, למרות סימני
המרד שנראו בה, לא היתה אלא בועת סכון
סרת-ערך.

מליונים יום יום

משתמשים ב'

אנדו

Helene Curtis

מרחיק את הקשקשים
מונע נשירת שערות

השמפו האידיאלי לכל המשפחה

הופיע בקיוסקים:

כביסה — ונקיון

לאחרונה יצאו הרבה סוגי אבקה
לכביסה עצמית על-ידי בתי חרושת
שונים. לאור ההצלחה של אבקת ה'
כביסה "קוין", אבקת הכביסה אשר
עומדת תחת השגחת המכון הממשלתי
בירושלים ואלפי נשים מכירות ומו'
קירות תוצרת זו, את האבקה
המכבסת בעצמה עבור עקרת ה'
בית. אבקת כביסה מיוחדת למוכ'
נות כביסה, שמפוזרסקטטיק.
ומקדונינקיון לכן על עקרת בית
אשר קונה אבקת כביסה לשקול הי'
סב באיזה אבקת כביסה תבחר לפני
שתסכן את כביסתה בכל מיני אבקות.
לא כל אבקה היא קוין — לא כל
חומר כביסה לא מוזק.

החידון התנ"כי של "גמד"
★
"זאבה" בין "זאבים"...
היום בגליון מספר 9 של

הירחון המצוייר לבידור והומור
64 עמודים • 500 פרוטה

קונצים קומפוזיטורים

האיש השמור ביותר במדינה היה השבוע חתן התני"ך **עמוס חכם**. אחרי שנשלח ל-הבראה בקיבוץ גיר עציון שליד עין-הוד, הוטרד מקום המצוא אף מקרובי משפחתו. ואילו בבית ההבראה עצמו שמרו עליו שני שומרי-ראש ממשרד ראש הממשלה, הרואה את עצמו עתה אפטרופוס של עמוס. שומרי-הראש אינם נותנים לזר לגשת אל עמוס, ואף לא לעתונאים שאינם מקבלים אישור מיוחד ממשרד ראש הממשלה. . . . מלבד עמוס חכם נשאר בישראל רק עוד משתתף אחד מחתני התני"ך, הד"ר **פרוספר אזולאי** מצפת. הוא שוהה עכשיו ב-רעננה, עוסק בכתיבת ספר זכרונות על חידון התני"ך. . . . השבוע התברר כי נזיפתו המפורסמת של ראש הממשלה דויד בן-גוריון בנגני תזמורת קול-ישראל, שניגנו את ההימנונים בסיום החידון התנכ"י, נעשה תה אף היא בהשראתו של הקומיסאר לעניני תרבות, מנהל משרד ראש הממשלה **דני קולק**. תדי, שהבנתו במוסיקה דומה ל-הבנתו בעניני ציור, רץ מיד אחרי הטקס בירושלים אל **גארי ברתני**, המנצח הצעיר של תזמורת קול-ישראל, והודיע לו: "בהימנון אי אפשר לעשות קונצים קומי-פוזיטורים, ואתה עוד תשמע על זה, זה לא הסוף". אגב, את "הקונצים הקומפוזיטוריים" בהתקנה עיבר בשעתו המנצח **ברנדריין מולינארי**. . . . קול-ישראל שידר השבוע שידור פרטי למאזין אחד, אשר בודאי לא האזין לו. היה זה מזכיר האו"ם **דאג המרשלד**, שבשידור הלועזי המיוחד ל-כוחות האו"ם הודיע לו קול-ישראל: "במקרה שאהיה מר המרשלד, מאזין, ודאי תהיה מעוניין לשמוע כי השידורים נגד המלך חוסיין וממשלתו בארצות-ערב עדיין נגישים". . . . שוטר תנועה, שניצב השבוע בכביש תל-ליונסקי, עצר בלילה מכונית שנסעה במהירות רבה כשאחד מפנסיה כבוי. השוטר עמד לרשום לנהג דו"ח, אולם האיש שבתוך המכונית אמר לו: "נמצאים איתי כמה אנשים חשובים ממשרד הפנים". ה-שוטר ויתר מיד על הדו"ח והרשה למכונית לנסוע. כי הנוסע האלמוני לא היה אחר מאשר שר המטרה **בכור שיטריט** עז-מו. . . . **שולמ** **שוולד**, מפקד בית-הכלא בשטה שהודח השבוע מתפקידו והועבר לפנסיה, לפי החלטת ועדת החקירה לנסיבות המרד הגדול, הוא מותיקי שירות בית-הכלא של שנות המנדט. בשנת 1932 הוביל שוולד 12 מעפילים ומעפילות לגירוש מהארץ. לפני חיפה הסיר מהם את הכבלים, רמז להם לברוח. רובם הצליחו לקפוץ מהרכבת ו-להימלט. שוולד נידון כבר אז על מרד זה, נקנס בסכום האגדי של 30 לא"י. לתומך חשש שחילי שהמסודות הלאומיים יחזירו לו את הכסף. בהיותו בירושלים נכנס ל-**יצחק בן-צור**, שהיה אז נשיא הוועד הלאומי. סיפר לו על כל הענין. בן-צבי האזין בהתענינות, סינן לבסוף: "טיפש". את הכסף לא קיבל שוולד מעולם.

מפא" והתלמוד

הבדרן האמריקאי הנודע **ג'ורג' ג'סל**, שהגיע בשבוע שעבר לביקור בישראל, הוד-מן לטקס פתיחתו החגיגית של מכון וינגייט בנתניה. אחרי שנשעץ עץ בשטח ה-מכון ביקשו אותו לשאת נאום. בארוחת צהרים שנערכה במקום, כל גיסל והודיע: "אחרי מה שראיתי כאן, כל מי שלל תורם למכון וינגייט הוא . . . גדול" אחרי

פסוקי השבוע

- **שר החינוך זלמן ארן**: "אנו אולי המדינה היחידה הממשיכה לרחוש אהדה לארצות-הברית, למרות העזרה שהיא מגישה לנו."
- **סופר "למרחב" אברהם כנרת**: "כולם מדברים על המיליון השלישי, ובינתיים רוצחים אצלנו את המיליון השני."
- **שגריר צרפת בישראל פייר אז' זילבר**, במכתב לשר החינוך בו הוא ממליץ על הבאת לקהות אמנותיות מצרפת: "האמנים הצרפתים שביאו לישראל ימלאו את שליחותם האמנותית, כשם שהמספרים שלנו מילאו את שליחותם בעזרה לצה"ל."
- **הפיליטונאי יוסף ("נני") וינצקי**, בתגובה להערותו של דוד בן-גוריון שהוא מעריך מדינאי יהודי לשמור על האני שלו: "זהו אניניו מדיני בגיל הגימנסטיקה."
- **משה הכהן דוויק**, אחת הדמויות הידועות בירושלים, המפורסם בגמילות החסדים שלו: "אם לא תיכרת ברית בין ישראל וצרפת, מי אשם בכך אם לא ישראל עצמה? הרי בחידון התנכ"י הודענו בפירוש שלא תתקיימה שיחות על הברית-החדשה."
- **איש "קול ישראל" אמנון אחי נעמי**: "שועל זה זאב ששולח פרחים."

אם חנה מרוך-רכטר

של שגריר ישראל בלונדון **אליהו אילת**. סיפר אילת: בזמנו התעניין נשיא ארצות-הברית לשעבר **הרי טרומן** בתוצאות הבחירות בישראל. כשאמר לו כי מפא"י ניצחה בבחירות התעניין טרומן לדעת מה זה מפא"י. מזכירו טילפן לספריה הלאומית בחאשינגטון, וכעבור שלוש שעות הגיעה תשובה מאת המומחה לשפות שמיות של הספריה: "בתנ"ך אין מלה כזו, אבל אנחנו עוד נתפש בתלמוד". . . . העתונאית ה-אמריקאית **דורותי מומפסון**, הידועה ב-יחסה העיוני לישראל ואשר עמדה, בין השאר, בראש הליגה הפרו-ערבית של ידידי ה-מזרח-התיכון בארצות-הברית, פרשה השבוע מפעילות עתונאית. אפשר אולי לנחש את מקור יחסה העיוני לישראל ולציונות, בכך שהגברת טומפסון החלה את הקריירה ה-עתונאית שלה כאשר נשלחה, בשנת 1920, לכסות ועידה ציונית בלונדון.

הצחוק והכסף

באסיפה הכללית של ההתאחדות לכדורגל בישראל, שנערכה השבוע, נמתחה ביקורת חריפה על תוצאות הנהלת ההתאחדות על ארחות וכיבודים. כאשר יצא גובר ההת-אחדות **צבי ברים** להגנת ההוצאות, באמרו "אני יכול לשלול מעסקן הבא לשיבות מרצונו הטוב את הנספחה", נשמע לפתע קריאה משורות העסקנים: "אם הוא עסקן, שיביא את זה מהבית". . . . כאשר הקריא ברים את תקציב ההתאחדות, הוא התבלבל מרוב התרגשות והקריא: "הוצאות ההת-אחדות בשנת התקציב שעברה היו 56 לירות". הקהל התפרץ בצחוק רם וברים האומלל לא הבין ממה צוחקים. ריחם עליו זקן עתונאי הספורט בישראל **בן-ציון פט**, שקרא לתוך האולם: "שקט! בעיני כספים לא צוחקים". . . . יומיים אחרי שנבחרה כסגנית מלכת המים הצליחה השחינית **תלמה נויפלד** להוסיף עוד שלוש מדליות לאוסף 13 המדליות שלה. באלופות הנוער שנערכה השבת זכתה תלמה במדליית זהב עבור שחיית 100 מטר פרפר, במדליית כסף עבור שחיית 100 מטר גב ובמדליית ברונזי זה עבור 400 מטר חתירה. תלמה גם נמנתה על הקבוצה המנצחת במשחה שליחים. . . .

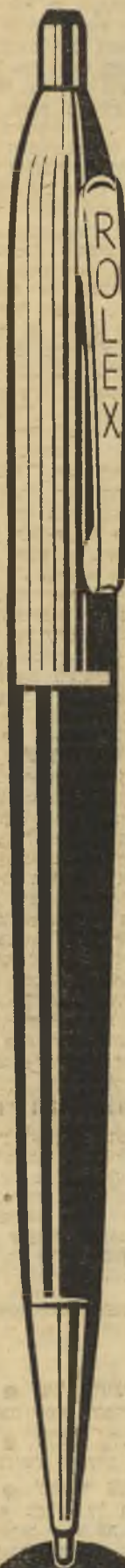
למשתמש באודול פה נקי ונשימה טהורה

המפיצים היחידים בישראל חברת נורית בע-מ

דו כה ס 59

העט היפה והטוב ביותר בארץ

חברת קרגל

מפעל יצוא המשרת יצואנים בישראל
אפריקה ואזור ים התיכון

מתכבדת להזמין את כל ידידיה וכל הבאים אתה בקשרי מסחר
להשתתף בטקס הנחת אבן-הפנה של ביהח"ר החדש שלה

חברת קרגל לחימוקלים בע"מ

שיתקיים ביום שני, כ"ג באלול תשי"ח (8.9.58) בשעה 11.00 לפנה"צ, על מגרש
ביהח"ר החדש באזור התעשייה החדש בלוד בנוכחות שר המסחר והתעשייה,
ראש העיר לוד ואישי צבור.

**פקידים!
תלמידים!
סטודנטים!**
הרשמו עוד היום לקורס ל-
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
(שני חודשים, פעמיים בשבוע)
ב"אולפן גרג" (GREGG).
כת"א: אצל ח. בריקמא, גורדון 5
בחיפה: "במעלה", שמריהו לוי 30
הצלחה מובטחת!

**חם - לי,
חם - לך**
לכלנו חם, כלנו מויעים והבגדים
נדבקים לגוף ויש צורך רחוק
להחליף את הדברים מדי
יום לכן מצטברים בגדים ל-
כביסה בכמות רבה וגם כח
לכביסה אין.
שימי את לבניך עם קוויק במים
חמים. אבקת הכביסה המכ-
בסת בעצמה עבורך לאימוקת
לכביסתך (אשור מהמכון הממשלתי)
ויהיו בגדיך נקיים ללא מאמץ. אב-
קת כביסה רבות בשוק. עבור
כביסתך בחרי בטובה והכבד-
חה ביותר - "קוויק".

ספור מיוחד להפסקת
נשירת שערות ומניעת קרחת
מאפשר: 1. הפסקה מוחלטת של הנשירה
2. הצמחת שער חדש
אחריות גמורה - במקרה של
אי הצלחה, יוחזר הכסף
רוביניס קוסמטיקום
בהנהלת מד א. רובין. ביוקוסטיקאי מדופלם
תל-אביב, רחוב פינסקר 2 - טל. 22128

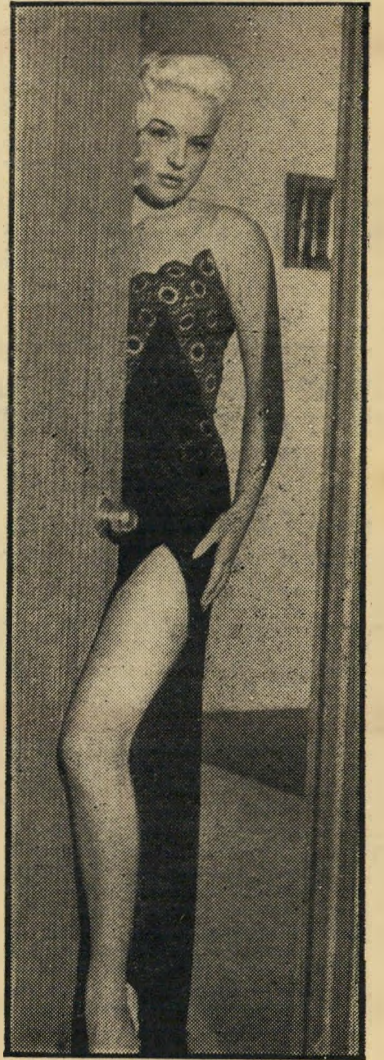
ל"י
2.490

סרטים

עמל שאין לו תיקון

מרוץ נגד הזמן (ארמון דוד, תל-אביב; בריטניה) הוא סרט מתח, המתחיל במקום בו מסתיימים בדרך כלל סרטי מתח; בגילוי האדם המבצע רצח, עבדו נידון ועל תליה. משום כך יודע הצופה מידע הרבה יותר על הרצח ועל הנער מאשר אביו של הנער, סופר חולה שיכרות (מייקל רדגרייב) המשתחרר מבית החולים 36 שעות לפני שבנו מועלה לגרודו ומנסה תוך שעות אלה להצילו.

במשך 36 שעות מנהל מייקל רדגרייב מרוץ נגד הזמן, בנסותו להמציא ברצח האחרון שלטונות הוכחה או עדות שיהיה בכוחה להציל את בנו מתליה. משום כך, למרות שהצופה יודע מראש מי הוא הרוצח האמיתי, אין הדבר פוגע במתח, מאחר שהשאלה אם יצליח האב להציל את בנו

דיאנה דורס

ממאהב למאהב, בתא של משאית

מעמוד התליה ולהכריח את הרוצח האמיתי להודות ברצח, נשארת סתומה עד שמתקרב הסרט לסיומו.

הפתרון, למרות שהוא כפוי ובלתי-טבעי, עדיף על הפיהנו מושלם, כמקובל בסרטים דומים. אולם יותר משהוא סרט מתח, מרוץ נגד הזמן הוא סרט מגמת, המנסה להוכיח את האיוולת והעוול שבעונש המוות. דוקא בני צול העובדה שהצופה יודע כי הנדון למות הוא תף מפשע ואילו השלטונות והחברה מתחילים אליו כפושע החייב מיתה, מבליט הסרט את העוול שאין לו תיקון, היכול להיעשות בפסקי-דין מוות.

השכר שהיך לאיבוד

זרקור באפידה (המרכז, תל-אביב; ארצות-הברית) הוא גיבנה, לקיין יוס, במאי הסרט, ישנה כבר מסורת של פלאגיאטים. רק לפני שבועות מספר הוצג בתל-אביב סרטו ג'ו מקבט, שעלילתו אינה אלא עלילת מקבט השקספירי, בלבוש מודרני. אלא ש-

אז היה בעצם הפלאגיאט משהו מקורי ומרתק. מענין היה לראות כיצד מצליח יוס להעביר כל דמות או סצינה שקספירית לתקופתו, לציר את מקבט המודרני כראש חברות גנגסטרים. הפעם נטל יוס יצירה קצת יותר חדישה — שכר האימה של הנרי קלודו.

חלקו העיקרי של הסרט אף מבוסס על אותו נושא של שכר האימה: מכונת-משא ענקית מפלסת לה שביל בדרך לא דרך, על מנת להגיע בזמן קבוע למסוף. אלא שהפעם אין המכונה עמוסה בחומר נפץ, אלא בפרחת יקרות ובתחילה לחומר נפץ ששמו דיאנה דורס. מה שהביא את דיאנה דורס לתא המשיאה, בו יושבים גם ויקטור מיצור, ועוד גנגסטר בריטי שאינו שונה מאלה המקובלים בארצות-הברית, היא פשוט אהבה. דיאנה, לשעבר פילגשו של הגנגסטר, מעין גימני הופה בריטי השולט על חברות חובלה, הוכרחה על ידו להציג את חזה לראותה בכל עת. מאחר שנהג המשיאה הגברתן מיצור לא דרש זאת ממנה, מעדיפה העלמה להיות פילגשו. הבעיות מתחילות להתעורר מכיון של ויקטור מיצור יש אשה וילד, ולגנגסטר רגש בעלות על דיאנה. כל הדברים האלה יחד דוחפים את שלושתם לתא המשיאה, בה הם בורחים מפני המשרה, מפני עצמם, וזה מפני זה.

קיים יוס לא בחל באמצעים כדי להפוך את סרטו למשהו דומה לשכר האימה. מוסיקה צורמת-אזניים ופעלולים טכניים רעניים מלווים את כל צילומי, שברובם הם כהים או בהירים באופן קיצוני, ללא שלבי ביניים. וכך לא יצא שכר שכר האימה אלא בהפסדו.

לא בחינם

הדברים הטובים בחיים בחינם הם (מוגרבי, תל-אביב; ארצות-הברית) ולעומת זאת הכניסה לסרט זה עולה בכסף.

לא מוזיק

מרד האירים (גת, תל-אביב; ארצות-הברית) הוא מסוג סרטי ההרפתקות התמימים, המבוססים על אגדות נחמדיות, ואינם מוזיקים לאיש — מלבד לילדים ההולכים לראות אותם בהצגה שנית ומאחרים לקום לבית-הספר.

רוק הדסון המגלם את דמותו האגדית של קפטן לייטפוט (קל-רגל), שלחם בכובי שים האנגליים של אירלנד עוד לפני המרד של מחצית המאה ה-19, מצא בסרט זה בדיוק את התפקיד ההולם אותו. חבל רק שהוליבוד חדלה לייצר סרטי הרפתקות מסוג זה, וצופי הקולנוע בעולם נאלצים לסבול מהדסון גם בסרטים למבוגרים.

חדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **הרוח היא פראית** (אופיר, תל-אביב) — אב ובנו-המאומץ מנסים לשוא לרסן את אנה מניאני. אנטוני קחין, אנטוני פרצ'יוזה.

● **עד התביעה** (חן, תל-אביב) — שבוע אחרון לסרט מתח עליו, בו נופל צ'ארלס ליהטון הפרקליט קרבן לנאשמים עליהם הוא מגן.

● **מי עשה זאת?** (צפון, תל-אביב) קומדיה בריטית מטורפת, על בלש חובב הנקלע לתוך רשת ריגול מורחית. בני היל ובלונדה לי.

● **רוז ברנר** (תל-אור, ירושלים) מריה של, כל מריה של ורק מריה של.

● **לילות קביריה** (אורגיל, ירושלים) עולמה העלוב והמוזר של פרנצה רומאית קטנה. ג'ולייטה מסינה.

● **כפירי אריות** (אמפיאטורן, חיפה) — בעיות מלחמה ושלום במלחמת העולם השנייה, דרך עיניהם של קצין נאצי וחילל יהודי אמריקאי, ביצירה קולנועית המבוססת על ספרו של אירחין שאו. מר-לון ברנדה, מונטגומרי קליפט.

● **מרוץ נגד הזמן** (ארמון דוד, תל-אביב) ראה לעיל.

● קומדיה מוסיקלית על שלושה מחברי פזמונים של אמריקה בשנות העשרים. זה סילבה — הנדסון — בראון. עם ארנסט בורגנין, דן זילי, גורדון מקריאה ושירי נורת.

די.ו.ב.ק.

תשבץ העולם הזה 1092

9	8	7		6	5	4		3		2	1
		14			13		12	11			10
		19		18	17		16			15	
			24			23	22				20
								26			25
		28		27							
		33			32			31	30		29
			38			37			36		35
		43	42			41			40		39
		47			46			45		44	
				52	51			50		49	48
			58			57		56	55	54	53
				60							59

ארץ; 15. כלי מוסיקאי; 16. שאון; 18. גוזזטה; 21. מצבה; 23. ביום כיפור מדליקים אותו של תמיד; 24. אות עברית; 26. בעל רצון חזק; 28. ראשי תיבות; 29. פרי הדר; 31. עיכוב; 32. חברת תחבורה; 35. פקד; 37. תשובה; 38. חלק המלה; 40. תריסר; 41. קול הפרה; 43. אבי שלושת הבנים; 45. הון; 46. אויב ישראל; 47. אבן קשה; 49. על כל מכתב; 52. מזל; 54. ידיד; 56. נרו יאיר; 58. הפרק האחרון בספר ישעיהו.

התחלק; 42. בר, בארמית; 44. משורר שטבע במצולות יון; 46. איזור גיאופוליטי; 48. מרכז; 50. תן מכה; 51. ספר פסח; 53. יושב ראש; 55. הברה היוצרת שמות עצם; 57. כמו 25; 58. טנא; 59. יישוב בעמק; 60. מקומות יישוב במדבר.

מאונץ: 1. תופעה לונדונית שכיחה; 2. הבעת כאב; 3. לאריה; 5. דל; 6. ח"כ מפא"י לשעבר ביותר; 7. אביון; 8. בנו של יפונה; 9. ל-עיתים תוצאה של עודף ריקוד; 12. חברת דלק שפעלה עד לאחרונה ב-

בי.ס. לפקידות
מיכאל מוריס
הס 12
טת שתיית עץ לעצירים

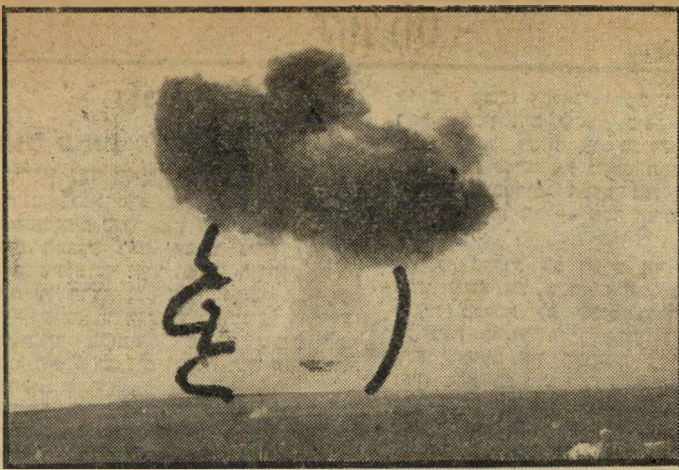
ביתות לבוגרי בתיספר יסודיים
ביתות מיוחדות לבוגרי בתיספר תיכוניים
קורסים מזורזים למבוגרים

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בשבוע בפרס של 10 לירות. הזו"ר כה השבוע הוא הקורא נחמן ברייטמן, באר"שבע.

אני רוצה לפתוח בזאת מדור חדש של צילומים מיוחדים. במקור היתה זו תמונה שצולמה במיפנו חיל האוויר, על ידי הקורא נחמן ברייטמן, והיא מראה ענן של פצצה, ומתחת לענן מטוס הטס קרוב לקרקע. הקורא ברייטמן הוסיף לצילום כמה קווים — והנה ראש מכוסה בשטריימל מפרווח. קוראים אשר ברשותם צילומים מעניינים או משעשעים במיוחד, מתבקשים לשלחם אלי.

ליד ההגה שלטים לרוב מוצבים לאורך הכבישים. המזהירים את הנהגים לנהוג לאט, להיזהר פן יתרסקו בתאונה או יגרמו אסון לאחרים. אילנה פורמן, ילדה בת שמונה, מיפה, שלחה את הצעתה לשלט-אזהרה לנהגים, אשר יש להציבו ליד בתי-ספר. אני חושבת כי מגיעה לו תשומת-לב מיוחדת. ההצעה: "נהג, כאן ילדים / נהג באזהרה."

אני מת לשמוע זאת

והיתה לי אחת במקרה בכיס. בין כה וכה הייתי צריך לעבור ברחוב הזה. אתה לא צריך לשלם דבר.
מקריין. קול ישראל:

האזנתם לתוכנית קצרה של מוסיקה טו-בה. אנו ממשיכים עתה בתוכנית ארוכה יותר של מוסיקה טובה. הנאומים לפעם אחרת.
מאשתי:

הנה הכסף שנתת לי לקנות בו נעליים. החלטתי שזה יכול לזכות לקיץ הבא.
מבני:

אני הולך לשכנים עד שאתה תתעורר משנת הצהרים.

מהרסיד:
אתמול חזרתי מאוחר מאד מהמסיבה בחורים. לכן לא תצאו היום לאימוני-שדה.

מנהג האוטובוס:
אל תזוזו פנימה רבותי, המחכים בתור יכנסו מהדלת האחורית.

מיצרן הסיגריות:
אנו מייצרים סיגריות מצויינות — אבל אם אתה משתעל, לא כדאי לך לעשן.

מהשרנב:
ברז המים החמים חזר להיות כמו חדש. כל מה שהיה צריך זה רק גומיה קטנה.

יש הטוענים כי הדמות הצברית אינה קיימת כלל. במה יחודו של הצבר על כל מהלך-על-שתיים אחר במצב שימושי? שואלים הכופ-ריס בעיקר. ובכן, לא זו בלבד שהצבר קיים, אלא שאפשר להג-דירו היטב, בכמה כללים יסודיים:

מדריך שימושי לצבר ולרוצה להצטבר

ספר שאתה מת ללכת לפט-רה. אין בהכרח זו כל סכנה, כיוון שתמיד ימצאו אוהבי-אנוש שיתפסו אותך כצייצור תיך כדי למנוע ממך לבצע חריקרי ישראל זה.

נחמד יהיה גם אם תצחיר כחזרמנויות שונות, שצריך לי-הרוג את כולם. זה מעיד על טמפרמנט ועל רוח לחימה.

תגיד שכל המדינה הזו לא שווה חצי גרוש. (כאן יש לי השתהות קמעה להגברת הרד-שם) אבל אתה כבר הולך מחר — אם יגידו לך. (פה גם המקום לציין, תוך ציזבאט, שאתה אינך משמש כאפסנאי בצבא).

את הפלמ"ח עם הפירוק, אל תזכיר. זה מעיד על חוסר עדי-כון משווע. ספר לעומת זאת שמך מהטויל הגדול שלך לא-רופה או לדרום-אמריקה. מלה אחת או שתיים בצרפתית הן בהחלט לטובת העניין.

הצבע על צלקת והסבר שזה ממלחמת השחרור. אם אין בר-שותך צלקת מקורית משכנעת, כל צלקת או שריטה טובה ל-צורך זה. אחרי הכל עברו כבר עשר שנים מאז, שלא לקחת בחשבון שלא כל אחד שאתה מדבר אתו הוא רופא.

אם אין לך לא כושר דיבור ולא צלקת, אל תתיאש. ארגן לך זקן סמך, צרף לזה משי-קפיים וסנדלים, מה שיוצר קוני-טרסט עז של ברבריות ולמי-דנות. (כמו פרי הצבר — דוקר וגם מתוק. אתה זוכר?) לזה, אם אתה יכול עוד להוסיף מק-טרת מצחינה, הרי שהדמות הנוצרת נעלה מכל ספק שהיא דמות צברית.

אם גם את נתוני הסעיף האחרון אין באפשרותך למלא הרי שאתה בלי ספק גלותניק, פליט, חוצ-לארצניק — וזה בכלל לא חשוב איפה שנולדת וגדלת.

א. אברמוביץ, חדרה

הערות-שוליים

ישראל הודיעה שהיא מתנגדת לפתרונות פיקטיביים בירדן . . .
... נכון יותר לומר פתרונות דפקטיביים.
... סין העממית מוכנה למלחמה, ואילו גם סין הלאומנית איננה נרתעת מאיום במלחמה . . .
... אצל האחת זה ספורט לאומי, ואצל השניה זה ספורט עממי.
... איסלנד מאיימת לירות על דייגים אנגליים, הדגים במימיה הסטריטוריאליים המורחבים דגים לתעשיית הפילה . . .
... מלחמה חמה על דג קפוא.
... האנגלים מתנגדים לתמיכה האמריקאית בצאנג קאי צ'ק . . .
... הם סבורים שזהו צ'ק בלי כיסוי.

חמשיריים

נערונת תמימה, שמה יעל,
נלחמה בשנתה כל הליל.
כי על פרויד היא למדה
וגדול פחדה
פן חלום תמימותה יחלל.

בקופת-החולים הוא הופיע,
על כאב בעיניים התריע.
לו אמרה האחות:
"נא הואל לחכות!"
לרופא-עצבים הוא הגיע.

טעות לעולם צודקת

אף על פי שהחוק מטיל עונת מחת. (דבר)
אליק מג, חיפה
אין דבר, זה חולף.
אוטובוס פגע ברחוב-אופנים. (מע-ריב)
אורי שיקה, חיפה
הרכיב אותו על אמבולנס.
שכורי עכביש גרקמו בפתחים. (הארץ)
מרדכי דן, תל-אביב
שכור ולא מין.
צר לנו מאד על שהמשלה מצאה לנכון להחליט עתה על הכנסת גורמים חיוניים לתוך סדרי הקבורה. (הארץ)
אליק מג, חיפה
קוברים חיים את העסקנים הדתיים?

